

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta, Katedra historie
Archivnictví

**Náboženská obec Církve československé
(husitské) Brodek u Přerova**
Inventář fondu
1921–1973 (1988)

Bakalářská diplomová práce

Autor: Karolína Weiglová

Vedoucí práce: Mgr. Věra Slavíková Ph.D.

Olomouc 2023

Obsah

Úvod	5
1. Dějiny původce archivního fondu	8
1.1. Vznik a vývoj Církve československé (husitské)	8
1.2. Vnitřní organizace církve	13
1.3. Historie NO CČS(H) v Brodsku u Přerova.....	17
1.3.1. Dvacátá léta 20. století	17
1.3.2. Třicátá léta 20. století	25
1.3.3. Čtyřicátá léta 20. století	32
1.3.4. Padesátá léta 20. století	35
1.3.5. Šedesátá léta 20. století	38
1.3.6. Sedmdesátá léta 20. století	41
2. Vývoj a dějiny archivního fondu.....	42
3. Archivní charakteristika fondu.....	45
4. Rozbor obsahu archivního fondu	50
5. Záznam o uspořádání archivního fondu	58
Seznam pramenů	60
Seznam literatury	60
Internetové zdroje.....	61
Seznam zkratk	62
Inventární seznam	63
Tiráž	93

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Náboženská obec Církve československé (husitské) Brodek u Přerova* vypracovala samostatně, na základě pramenů a literatury, které cituji v příloženém seznamu.

V Olomouci dne 27. 6. 2023

Karolína Weiglová

Na úvod bych ráda poděkovala vedoucí práce Mgr. Věře Slavíkové Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, které mi poskytla, za trpělivost a nespočet konzultací. Dále děkuji Mgr. Janě Morávkové ze ZA Opava, pobočka Olomouc, PhDr. Jiřímu Lapáčkovi a Bc. Veronice Idríkové ze SOkA Přerov za vstřícnost při předkládání archivního materiálu a PhDr. Bohdanu Kaňákovi, Ph.D. a Mgr. Marcelu Sladkowskému za jejich ochotu při konzultacích.

Úvod

Cílem této bakalářské práce bylo uspořádání fondu Náboženská obec Církve československé (husitské) Brodek u Přerova a sestavení archivní pomůcky k němu v podobě inventáře, který by měl badatelům posloužit ke snadnému zorientování v obsahu fondu. S tím souviselo i sepsání úvodu inventáře, který se skládá z pěti kapitol. V první kapitole se zabývám obecnou historií Církve československé (husitské) (dále jen CČS(H)) a její vnitřní organizací. Další část první kapitoly tvoří dějiny původce fondu, kde se věnuji historii a vývoji samotné náboženské obce (dále jen NO) CČS v Brodku u Přerova od jejího vzniku až po její zánik v roce 1973. V druhé kapitole popisují historii samotného fondu, který byl po dobu své existence několikrát přestěhován a utrpěl i ztráty. Třetí kapitola se týká archivní charakteristiky fondu, kde popisují svůj postup při pořádání, zvolené pořadací metody, stav zachovalosti a obsahuje i schéma pořádání. Čtvrtá kapitola se věnuje rozboru archivního fondu, kde se dopodrobna zabývám obsahem fondu a zajímavými inventárními jednotkami. Rozebírám zde i prameny vztahující se k NO CČS Brodek u Přerova, které mohou badatelé ke studiu tohoto tématu využít.

Pramenným základem pro tuto práci se staly *Zápisy schůzí RST NO CČS Brodek u Přerova* z let 1922–1938 a pokračování z let 1938–1967. Tyto dvě knihy obsahují zápisy ze schůzí RST a shromáždění NO, ve kterých se řešily aktuální problémy, s nimiž se NO v průběhu svého působení potýkala. Mapují tak její vývoj a nejdůležitější události, objevují se tam také celková zhodnocení uplynulého roku a základní informace o počtu členů, finanční situaci NO a o volbě RST. Jako zdroj informací mi posloužily i ostatní dokumenty z pořádaného fondu. Důležité prameny k NO CČS v Brodku u Přerova se nacházejí na olomoucké pobočce Zemského archivu v Opavě ve fondu Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc. Další zdroje je možné nalézt i ve Státním okresním archivu v Přerově, zejména ve fondu Okresní národní výbor Přerov. Podrobně o pramenech pojednávám ve čtvrté kapitole.

Při pořádání fondu mým metodickým základem byl *Řád pro archivy, knihovny a sbírky církevních památek v Církvi československé husitské. Směrnice pro vedení spisoven a výkon správy archivů náboženských obcí Církve československé husitské* z roku 1990, od autorů Bohdana Kaňáka a Radka Hobzy. Tato metodika vysvětluje základní terminologii, zabývá se organizací a správou archivů a skartačním řízením, dále se věnuje pořádání archiválií, tvorbou fondů a správnou podobou inventáře. Jako významná předloha pro pracovní postup mi byla bakalářská práce od Lucie Vrlové na téma *Náboženská obec Církve československé (husitské)*

Česká Třebová, zvláště její struktura a schéma pořádání. Při pořádání fondu jsem využila i *Základní pravidla pro zpracování archiválií* z roku 2015.

Literatura k úvodu se týká pouze obecné historie CČS(H), jelikož o CČS(H) v Brodku u Přerova nebyla sepsána žádná monografie ani článek. Z velkého množství literatury o samotné CČS(H) jsem využila především následující monografie a články, jejichž plná citace se nachází v poznámkách a v seznamu literatury.

Jako významný zdroj informací mi sloužila *Akademická encyklopedie českých dějin. Sv. 1*, kde o CČS(H) pojednává Jaroslav Šebek. Historie církve je zde popsána ve všeobecném měřítku přehledně a srozumitelně s dobovým kontextem.

Dalším důležitým zdrojem pro měl byl článek od Jitky Balatkové *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*, který se nachází ve sborníku *Vývoj církevní správy na Moravě*. Tento článek se zabývá dějinami CČS(H), detailněji se věnuje jejímu vývoji na Moravě a ve Slezsku, navíc je doplněn obrazovými ilustracemi, které zobrazují podobu jednotlivých diecézí, právě na tomto území. V podobném duchu se nese i stať o CČS(H), jež se nachází v publikaci *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960. Svazek I, Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848–1960*, který připravil k vydání Kabinet regionálních dějin Univerzity Palackého v Olomouci. V článku je zobrazena historie CČS(H) stručně, ale srozumitelně a stejně jako předchozí článek, nabízí vhled do CČS(H) na Moravě a ve Slezsku.

Informace o CČS(H) v době druhé světové války jsem čerpala z monografie *Prošli jsme v jeho síle. Evangelici v čase druhé světové války*, konkrétně v článku od Pavla Helana s názvem *Církev československá (CČS)*. Podobným tématem se zabývá i *Sáhnout si do ran tohoto světa, Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945* od Martina Jindry, kde kromě těžké situace církve za druhé světové války píše i o významnějších duchovních CČS(H), jako je např. Jiří Kocan, který působil v NO CČS v Brodku u Přerova. Informace o duchovních jsou rovněž v publikaci *Biografický slovník Církve československé husitské*, který sestavili Martin Jindra a Marcel Sladkowski.

Sborník 90 let Církve československé husitské, je dílem mnoha autorů, kteří se ve svých článcích dopodrobna věnují různým problematikám a obdobím CČS(H). Na rozdíl od mnou výše zmiňované literatury, obsahuje tento sborník i detailnější vhled do situace církve po roce 1989, např. v článku *Církev československá husitská po roce 1989* od Davida Tonzara.

O samotné NO CČS v Brodku u Přerova nepojednává žádná monografie ani článek. Ovšem okrajově se tohoto tématu dotýká publikace *Brodek u Přerova. Historie a současnost* od Jiřího Lapáčka, vydaná roku 2001. Tato monografie se věnuje celkovým dějinám městyse Brodek u Přerova, přičemž popisuje důležité události, spolky, organizace a osobnosti, které různým dílem přispěly k dějinám obce. Obsahuje i zmínky o činnosti CČS(H) v Brodku u Přerova.

1. Dějiny původce archivního fondu

V první podkapitole se nachází stručné obecné dějiny CČS(H) s větším přihlédnutím k Moravě a v druhé její vnitřní organizace, pro lepší orientaci v organizační struktuře církve. Třetí podkapitola se již podrobněji zabývá dějinami samotné NO CČS(H) v Brodku u Přerova, jejím vznikem, postupným vývojem a následným zánikem.

1.1. Vznik a vývoj Církve československé (husitské)

Historie vzniku církve československé je úzce spjata se zrodem Československé republiky, v níž římskokatolická církev přestala mít výlučné postavení, které jí poskytovala rakousko-uherská monarchie¹, jež se právě po vzniku nového státu netěšila u občanů velké oblibě. Již na sklonku první světové války se v českých zemích obnovily tendence, které směřovaly k provedení reformních kroků uvnitř katolické církve. Dne 7. 11. 1918 došlo k obnovení činnosti kněžské organizace *Jednota katolického duchovenstva československého*, jež se měla stát stavovskou nepolitickou organizací římskokatolického kléru.² Původní Jednota katolického duchovenstva fungovala v letech 1902–1907 a byla organizací českého duchovenstva, jehož část již od 2. poloviny 19. století požadovalo modernizaci katolické církve, její činnost byla však ukončena zákazem, vydaným papežem.³ Na jaře 1919 vypracovali členové nové Jednoty katolického duchovenstva memorandum, které mimo požadavky demokratizace církevní organizace, předpokládající svobodnou volbu biskupů, zahrnovalo také zřízení československého patriarchátu, zavedení češtiny do bohoslužeb, dobrovolnost celibátu, liberalizaci klášterních řádů a reformu bohosloveckého studia. Římská kurie většinu těchto návrhů odmítala.⁴ Nakonec došlo k rozdělení členů Jednoty duchovenstva na dva tábory: umírněné, ochotné se podřítit, a radikály, soustředěné kolem ThDr. Karla Farského, vůdčí osobnosti tohoto hnutí, a utvořily tzv. *Ohnisko*, které se později změnilo v *Klub reformních kněží* v čele právě s Karlem Farským.⁵ Tato skupina zahájila aktivity, které směřovaly

¹ BARTOŠ, Jiří a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960. Sv. I., Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848–1960*. Ostrava 1966, s. 313. (Dále jen BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*.)

² ŠEBEK, Jaroslav.: *Církev československá (husitská)*. In: *Akademická encyklopedie českých dějin*. Sv. 1. Praha 2009, s. 328. (Dále jen ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*).

³ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 313.

⁴ ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 328.

⁵ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 313.; též BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*. In: *Vývoj církevní správy na Moravě*. Brno 2002, s. 227. (Dále jen BALATKOVÁ: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*.)

k provedení schizmatu. Připravili k vydání české mešní texty, v nichž se nacházely citáty z děl Jana Husa i Jana Amose Komenského.

Dne 8. 1. 1920 byl do Prahy svolán sjezd Klubu reformních kněží. Výsledkem bylo rozhodnutí oddělit se od římskokatolické církve a vytvořit novou československou církev. Předzvěstí tohoto činu byly bohoslužby o Vánocích 1919, kdy se v řadě míst v Čechách a na Moravě sloužila liturgie v českém jazyce.⁶ Nová církev věroučně navazovala na tradice husitství a české reformace a zároveň využívala podněty východního křesťanství. Československá vláda s oficiálním uznáním nové církve váhala, zejména kvůli diplomatickým stykům s katolickým Polskem. Teprve dne 15. 9. 1920 Gustav Habrman, tehdejší ministr školství, podepsal dekret o jejím státním uznání.⁷ Po prvním roce své existence měla CČS přes 200 000 věřících organizovaných do více než 50 sborů a další vstupy do církve pokračovaly. Při sčítání lidu v roce 1921 se k CČS hlásilo přes 525 000 členů.⁸

Ve dnech 8.–9. 1. 1921 se na pražském Smíchově konal I. valný sjezd delegátů NO CČS. Na tomto sněmu byl přijat významný dokument *Statut církve československé*,⁹ který pokládal pevnější organizační základy církve. Stanovil, že základními jednotkami budou NO, které jsou řízeny radami starších (dle jen RST). Všechny obce pak tvoří diecézi spravovanou ústředním výborem, který se měl skládat ze 2/3 z laiků. Ústřední výbor volil biskupskou radu neboli konzistoř, která měla za úkol působit v oboru duchovní správy, vyučování náboženství a financí.¹⁰

II. valný sjezd delegátů NO CČS, jenž se sešel ve dnech 29.–31. 8. 1921, rozhodl o vytvoření tří církevních diecézí a potvrdil Karla Farského, Matěje Pavlíka a Rudolfa Petříka jako první kandidáty na biskupy. Dalším významným počinem sjezdu bylo schválení prozatímní *Ústavy CČS*. Kvůli nízkému počtu státně schválených NO nemohl být II. valný sjezd svolán jako I. řádný sněm církve. Státní schválení nebylo ještě v té době uděleno ani řadě NO, ani diecézím. Pražské ústředí CČS tvořilo spolu s prozatímními diecézními centry pouze zárodek jednotné organizace církve.¹¹

⁶ BALATKOVÁ: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*, s. 227; též ŠEBEK: *Církev československá (husitská)* 328.; též BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 313.

⁷ ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 328.

⁸ KAŇÁK, Bohdan – ČERVENÝ, Vladimír: *Zápas o ideovou orientaci (1920–1924)*, In: BUTTA, Tomáš: *90 let Církve československé husitské*. Praha 2010, s. 34. (Dále jen KAŇÁK – ČERVENÝ: *Zápas o ideovou orientaci (1920–1924)*)

⁹ Tamtéž, s. 34

¹⁰ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 314.

¹¹ KAŇÁK – ČERVENÝ: *Zápas o ideovou orientaci (1920–1924)*, s. 35–36.

Na Moravě a ve Slezsku řídilo církve zpočátku ústředí, které se jmenovalo Zemská rada starších. Ta byla ustanovena na I. sjezdu delegátů a sídlila v Olomouci. Dne 27. 5. 1921 zde byl zvolen biskupským administrátorem duchovní Matěj Pavlík z Kroměříže. Brzy na to se v Brně dne 18. 8. 1921 konalo diecézní shromáždění, na němž se zvolila diecézní rada. Ta však ještě nebyla legální, neboť na Moravě zatím nebyla státem schválena ani jedna, z již existujících náboženských obcí. Tento vývoj událostí znamenal automatický konec práce dosavadní Zemské rady starších.

Diecéze, která vznikla v Olomouci a řídila zpočátku Moravu a Slezsko, se založila na shromáždění 23. 11. 1922. Na tomto řádném ustanovujícím diecézním shromáždění byla zvolena diecézní rada a provedena volba biskupa, kterým byl v nepřítomnosti zvolen Matěj Pavlík. Shromáždění se odehrávalo v kapli Komenia, v dnešní budově filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.¹² Po vzniku moravskoslezské diecéze došlo v dubnu 1923 k založení i diecéze západočeské (pražská) a v květnu 1923 východočeské (královéhradecká). Moravskoslezská diecéze setrvala ve svých původních hranicích pouze do prosince 1923, kdy se oddělily NO ve Slezsku, čímž došlo k vytvoření diecéze moravské (olomoucká) a slezské (ostravská).¹³

Struktura CČS byla dobudována v červnu 1924, kdy byl definitivně do jejího čela zvolen patriarcha Karel Farský. V srpnu 1924 pak došlo ke svolání I. řádného sněmu. Předchozí dva sněmy byly považovány za neplatné, jelikož jejich závěry nebyly schváleny právoplatně ustanovenými církevními orgány. Sněm se znovu zabýval vyjasněním ideových pozic a s konečnou platností se rozřešila otázka nezávislosti církve. Mimo jiné se stanovilo, že biskupové budou voleni a kněží svěceni. Jednání sněmu se nakonec odročilo. Pokračovalo se až v březnu 1931. Přijal se zde dokument *Učení náboženství křesťanského*, který se stal pro CČS věroučným a teologickým základem a odstraňoval tím dosavadní nejasnosti.¹⁴ Důležitou událostí tohoto sněmu bylo i přijetí Ústavy CČS dne 29. 3. 1931. Tato ústava byla schválena výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 23. 7. 1934.¹⁵

Po okupaci československého pohraničí na podzim 1938 zůstalo z 260 státem schválených NO CČS 31 mimo území okleštěné Československé republiky. I přes masový odsun Čechů

¹² BALATKOVÁ: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*, s. 228; též BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 314.

¹³ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 314.

¹⁴ ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 329; též BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 314–315.

¹⁵ Ústřední archiv a muzeum (dále jen ÚAM CČSH), fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 1, inv. č. 23

z okupovaných území se podařilo některé NO udržet v činnosti. Po vyhlášení Slovenského štátu byla na Slovensku v dubnu 1939 zrušena Ústava CČS, přičemž tímto činem 9 NO na Slovensku ztratilo svůj právní základ. I přesto došlo v tomto období před vypuknutím druhé světové války k masovým vstupům do CČS. Silnou roli v tom hrálo národní zaměření církve. V souvislosti s likvidací existence Československého štátu byla církev nucena hledat nový odpovídající název. Nakonec byl zvolen název „Českomoravská církev“, který byl úředně zaregistrován 22. 4. 1940. Navíc bylo od června toho roku úředně zakázáno používat termín „československá“. Spousta laických členů i duchovních CČS se v době války zapojovala do organizovaného protinacistického odboje doma i v zahraničí.¹⁶

Po osvobození se církev vrátila k původnímu názvu „Církev československá“ a do jejího čela se postavila Ústřední národní správa, která měla za úkol obnovení normální činnosti církve a přípravu II. řádného sněmu. Ten se sešel ve dnech 8.–10. 1. 1946 a na programu měl především změny v církevních stanovách.¹⁷ Došlo tak k novelizování ústavy CČS z roku 1931 dne 9. 1. 1946. Provedené změny byly schváleny výnosem ministerstva školství a osvěty ze dne 27. 4. 1946.¹⁸ Jednou ze změn bylo, že patriarcha nebude volen po obcích, tak jak tomu bylo dříve, ale jeho volba se provede přímo na církevním sněmu.¹⁹ Roku 1947 se povolilo svěcení žen, které tak mohly nově zastávat úřad farářky.²⁰

V roce 1949 na sebe stát převzal zajišťování všech osobních i věcných nákladů církve vydáním vládního nařízení o hospodářském zabezpečení československé církve.²¹ V tom samém roce vznikl Státní úřad pro věci církevní a všechny církve se tak dostaly pod přímý tlak komunistické státní moci, který skončil až v listopadu 1989. Jeho tvrdé důsledky byly patrné ve všech sférách jejich činnosti. Kvůli vlivu státu, rozdělení republiky na kraje a organizačně správním potížím, došlo na III. diecézním shromáždění konaném 23. 4. 1950 v Praze na rozdělení dosavadní moravské diecéze na brněnskou a olomouckou. Toto rozhodnutí bylo schváleno na III. řádném sněmu, který se konal v červenci 1950. Na sněmu se učinilo rozhodnutí o vytvoření nové plzeňské diecéze v Čechách. Navíc se každá diecéze rozdělila na menší celky, tzv. okrsky, v jejichž čele stály okrskové rady. Olomoucká diecéze se skládala z pěti okrsků

¹⁶ HELAN, Pavel: *Církev československá (CČS)*. In: ŠIMSOVÁ, Milena: *Prošli jsme v jeho síle. Evangelici v čase druhé světové války*. Praha 2003, s. 213–214.

¹⁷ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 316.; též ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 330.

¹⁸ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 1, inv. č. 23, 1947. (dále jen Ústava CČS 1946).

¹⁹ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 316.

²⁰ ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 330.

²¹ BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 316.

(severomoravský, olomoucký, hodolanský, gottwaldovský, kroměřížský), stejně tak brněnská (Brno I, Královo Pole, Tuřany, Jihlava, Havlíčkův Brod) a ostravská na dva (Ostrava-západ, Ostrava-východ).²²

V říjnu 1956 proběhl IV. sněm, který se zabýval teologickými otázkami, kvůli politickému uvolnění. Jako významný přínos k rozvoji teologických studií byl vznik Husovy bohoslovecké fakulty v roce 1950. Církev se úspěšně integrovala do světového ekumenického hnutí a v roce 1963 vstoupila do Světové rady církví, sídlící v Ženevě. V roce 1962 se zrušila ostravská diecéze a její území se přičlenilo k olomoucké diecézi. Na VI. církevním sněmu, který probíhal ve dnech 16.–17. 10. 1971, došlo ke schválení nového církevního katechismu pod názvem *Základ víry*, který prohluboval důraz na biblické kořeny křesťanství. Současně byla na sněmu církev přejmenovaná na Církev československou husitskou. Tímto se církev hlásila k učení a zásadám české reformace a více tím posílila národní charakter své identity. Zároveň tím reflektovala svůj relativně vstřícný postoj k tehdejšímu politickému zřízení. Uvnitř církve se totiž již před rokem 1948 vytvořila silná skupina duchovních, jež prosazovali úzkou spolupráci s aparátem Komunistické strany Československa. Načež vedení církve po únorovém převratu v roce 1948 vyzvalo ke spolupráci s novým režimem. Komunisté plánovali využití CČS jako zárodku pro potenciální vznik národní církve, která měla podlomit dominantní postavení katolické církve. Od těchto záměrů se nakonec upustilo kvůli malé členské základně CČS na Moravě. V březnu 1968 uveřejnili představitelé církve memorandum, v němž požadovali demokratizaci politického systému a větší náboženskou svobodu, ale zároveň se znovu přihlásili k podpoře socialismu. V roce 1981 byly na 2. zasedání VI. sněmu přijaty *Základy sociálně etické orientace CČS(H)*, které se týkaly společenské angažovanosti církve. Během období normalizace 70. a 80. let 20. století vedoucí představitelé církve zaujali většinou ke komunistickému režimu loajální postoj. V listopadu 1989 se však církevní vedení připojilo k výzvám na vyhlášení generální stávky.²³

Po roce 1989 dochází k postupnému úbytku v počtu věřících. V letech 1991 a 1994 se ve třech zasedáních uskutečnil VII. církevní sněm, na kterém byla přijata nová *Bohoslužebná kniha Církve československé husitské*. V polovině 90. let 20. století církev dále prohloubila své ekumenické kontakty a uzavřela dohodu s katolickou církví a Českobratrskou církví evangelickou o vzájemném uznání křtu. Organizační zřízení církve se moc nezměnilo, pouze

²² BALATKOVÁ: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*, s. 230–240; též BARTOŠ a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*, s. 316.

²³ ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 330.

byla navíc zřízena slovenská diecéze. Na 3. zasedání VIII. sněmu dne 19. 10. 2002, se změnil název i celá struktura a obsah Ústavy CČSH, dále byl přepracován Organizační řád CČSH, Řád duchovenské služby a Hospodářský řád. Na 4. zasedání VIII. sněmu dne 25. 6. 2005 byla Ústava CČS novelizována. Poslední změny se ústava dočkala na 5. zasedání VIII. sněmu 25. 1. 2008, kdy se upravilo postavení pastoračních asistentů a kazatelů na diecézních shromážděních a na církevním sněmu.²⁴

1.2. Vnitřní organizace církve

V charakteristice vnitřní organizace církve vycházím z dobových dokumentů v době existence NO v Brodku u Přerova. Nereflektuji tak současný stav.

Náboženská obec

NO byla a je základní správní jednotkou. Obce jsou sdruženy v diecéze, diecéze pak v CČS.²⁵ NO je tvořena příslušníky CČS, kteří bydlí na přesně ohraničeném území, jež je spojené jednotnou správou, a kde je CČS státně uznána. Každý příslušník NO má za povinnost se hlásit u RST, která vede seznam všech členů. Obvod a rozsah NO stanovuje diecézní rada. Duchovní správu má na starosti farář pod dozorem biskupa. O správní záležitosti se stará RST a shromáždění NO, ve starší terminologii nazývané valná hromada nebo výroční shromáždění.²⁶ K úkolům NO náleží např. pečovat o to, aby bylo zajištěno pravidelné vyučování náboženství, opatřit místnost pro bohoslužby a kancelář, zajistit byt duchovního a přispívat předepsanými daněmi a dárkami na diecézní a ústřední správu.²⁷

Shromáždění NO (valná hromada/výroční shromáždění)

Jedná se o shromáždění příslušníků NO, které se usnází o záležitostech NO. Je to nejvyšší správní orgán NO ve veškerých věcech, jež se netýkají duchovní správy a o nichž nerozhoduje diecézní shromáždění ani církevní sněm. Shromáždění NO svolává RST NO zpravidla jednou ročně do konce února. Ve všech otázkách rozhoduje většina přítomných. Pokud je výsledek nerozhodný, má rozhodující slovo předseda, který jinak nehlasuje. Usnesení shromáždění NO jsou platná neohledně na počet přítomných, pokud ovšem počet přítomných přesahuje počet členů RST. Mezi pravomoci shromáždění NO se řadí volba předsedy, místopředsedy, dvou

²⁴ TONZAR, David: *Církev československá husitská po roce 1989*. In: BUTTA, Tomáš: 90 let Církve československé husitské. Praha 2010, s. 143–144.; též Pražská diecéze CČSH, *Ústava Církve československé husitské*: In: <https://www.cshpraha.cz/ustava-cirkve-ceskoslovenske-husitske.html> [cit.26.6. 2023] .

²⁵ Ústava CČS 1946, s. 6.

²⁶ Ústava Církve československé. In: Věstník ministerstva školství a národní osvěty. Praha 1921, roč. III, číslo 21., s. 1–2. (dále jen Ústava CČS 1921)

²⁷ Ústava CČS 1946, s. 7.

zapisovatelů, faráře, revizorů účtů, dále volba RST na dobu 6 let a delegátů na diecézní shromáždění a církevní sněm. Shromáždění NO řešilo hospodářské záležitosti, kdy upravovalo platy zaměstnanců NO a učitelů náboženství, schvalovalo rozpočet NO a výsledek hospodaření NO za minulé období podle zpráv revizorů účtů. Také rozhodovalo o koupi a prodeji, nájmu a pronájmu nemovitostí po schválení diecézní radou.²⁸

Rada starších

RST NO je výkonný orgán shromáždění NO, který obstarává běžnou správu NO, vyjma správy duchovní. Tvoří ji farář a 6 až 18 členů NO, kteří jsou voleni shromážděním NO a svoji funkci zastávají bezplatně. Počet členů RST závisí na počtu příslušníků NO. Členství v radě trvá 6 let, přičemž členové mohou být následně znovu voleni. RST si vybírá ze svého středu předsedu, místopředsedu, tajemníka, pokladníka, účetního a jiné činovníky, kterých je zapotřebí. Volba RST se musela oznámit zemské politické správě prostřednictvím okresní politické správy. Schůze RST svolává předseda s tím, že by se měly konat pravidelně jednou za měsíc a aby mohlo dojít k platnému usnesení, musí být přítomny alespoň dvě třetiny členů. Mezi pravomoci RST náleží např. stanovit rozpočet, spravovat jmění NO, vést správní spory jejím jménem, ustanovit církevní zřizence, pečovat o pořádek při bohoslužbách i o bohoslužebnou místnost, kancelář, byt pro duchovního a svolávat shromáždění NO. Dále vede korespondenci s jinými NO, s biskupem, se světskými i církevními úřady v záležitostech, které nespadají pod duchovní správu.²⁹

Farář

Farář je duchovní, který je zvolen NO a spravuje farní úřad (dále jen FÚ). Vykonává duchovní správu v NO, přičemž mu mohou pomáhat duchovní správci, kteří mu jsou přiděleni na jeho žádost diecézní radou. Co se týče volby faráře, ústava CČS z roku 1946 uvádí, že „*faráře volí shromáždění náboženské obce z terna, sestaveného diecézní radou. Zápis o volbě předloží rada starších diecézní radě, která zkoumá platnost celého jednání a není-li námitek, volbu potvrdí a oznámí správě státní.*“ Faráři mohou být zbaveni úřadu ze zákonitých důvodů, nebo na základě disciplinárního nálezu diecézní radou. Povinností faráře je pečovat o duchovní a náboženský život v NO, konat bohoslužby, kázat, konat svátosti, dbát o řádné vyučování náboženství, pečovat o archiv i spisy farního úřadu a o řádné vedení úředních zápisů, zvláště matrik. Farář je navíc zástupcem NO v záležitostech duchovní správy před nadřízenými církevními a

²⁸ Ústava CČS 1921, s. 2; též Ústava CČS 1946, s. 8–10.

²⁹ Ústava CČS 1921, s. 2–3; též Ústava CČS 1946, s. 11–14.

veřejnými úřady a je odpovědný za řádné vedení duchovní správy i zápisů nařízených státem. Bez farářova vědomí a svolení nemá nikdo v jeho obvodu oprávnění vykonávat jakékoli církevní úkony, ani provádět zápisy do matriky.³⁰

Filiální obec

Každá NO má právo ve svém obvodu zřídit filiální obce. Dochází k tomu po souhlasném usnesení shromáždění NO obou obcí. K dohodě je zapotřebí schválení diecézní rady. Zřízením filiální obce nesmí být ohrožena existence mateřské obce. Filiální obce, které nemají svého duchovního správce, jsou ve věcech duchovní správy spravovány mateřskou obcí nebo duchovní správou nejbližší filiální obce ve společné mateřské obci. Filiální obce jsou povinny každoročně podat mateřské obci účetní zprávu, stejně tak i zprávu o svém stavu a nejdůležitějších událostech.³¹ Zároveň dle Ústavy z roku 1921 se zde mohly zřizovat filiální RST.³²

Diecéze

Diecézi tvoří NO určitého území a jejím úkolem je „...*pěstování náboženského a církevního života, udržování pořádku a jednoty v správě.*“ K zřízení diecéze je zapotřebí schválení církevního sněmu.³³ Hranice diecéze stanovuje ústřední rada po vyslechnutí návrhů zúčastněných diecézních rad a biskupů, přičemž přihlíží k místním poměrům v okrajových NO. Každá diecéze je, co se týče správy, úplně samostatná.³⁴

Diecézní shromáždění

Diecézní shromáždění je správním sborem pro celou diecézi v záležitostech, které nejsou vyhrazeny církevnímu sněmu. Mezi pravomoci diecézního shromáždění se řadí např. volit biskupa, rozhodovat s konečnou platností v záležitostech vztahujících se k diecézi, schvalovat rozpočet diecézních potřeb a způsob jejich úhrady, ukládat církevní daň pro celou diecézi a rozvrhovat ji na všechny NO podle jejich platební síly. Přísluší mu také volba diecézní rady.

³⁰ Ústava CČS 1921, s. 4–5; též Ústava CČS 1946, s. 33–34.

³¹ Ústava CČS 1921, s. 5–6.

³² Ústava CČS 1921, s. 6, poněkud jiný pohled nabízí Řád pro místní výbory církve československé schválený v roce 1925 pro olomouckou diecézi, z jehož textu vyplývá, že místní výbor byl vlastně analogickým pojmem k RST u NO. Samotnému Řádu však byla nadřazena Ústava CČS, navíc nelze z dochovaných písemností Brodku spolehlivě rozhodnout, zda a kdy byl Řád v Brodku u Přerova aplikován do praxe. Proto i v 2. polovině 20. let 20. století používám v úvodu označení RST, které přebírám z knihy zápisů ze schůzí. Za zpřístupnění Řádu a mnohé další informace autorka vděčí Mgr. Marcelu Sladkowskému.

³³ Ústava CČS 1946, s. 19.

³⁴ Ústava CČS 1921, s. 6.

Diecézní shromáždění se koná každých pět let a svolává ho biskup, který mu i předsedá a členy jsou zástupcové NO, duchovní správci, učitelé náboženství, biskup a členové diecézní rady.³⁵

Diecézní rada

Diecézní rada je výkonným a dozorčím úřadem diecéze. Skládá se z biskupa a 12 členů, kteří jsou zvoleni diecézním shromážděním, z nich musí být minimálně 6 laiků. Diecézní rada má na starosti řízení duchovního i hospodářského života NO. Mezi její úkoly náleží např. dosazovat prozatímní duchovní správce a potvrzování volby farářů, dozor nad matrikami, péče o vyučování náboženství, stanovení obvodu a schválení zřízení NO, správa všeobecného jmění a fondů diecéze, navíc zastupuje diecézi před veřejnými úřady.³⁶

Biskup

Biskup je v čele duchovní správy každé diecéze. Zastupuje církev na venek a předsedá diecézní radě. Mezi jeho pravomoci spadá např. dozor na správu a činnost jednotlivých NO, na působení duchovních učitelů náboženství i na církevní instituce. Dále může svolávat diecézní shromáždění a předsedat mu, dosazovat faráře a duchovní správce, udělovat kněžské svěcení a svátost biřmování, konat bohoslužby a kázat v každé NO v jeho diecézi.³⁷

Církevní sněm

Církevní sněm je nejvyšším zákonodárným sborem CČS a nejvyšším rozhodujícím činitelem v záležitostech, o kterých s konečnou platností nerozhodují diecézní shromáždění. Sněm může stanovit všechna pravidla náboženského života, církevní správy a duchovní péče CČS. Rozhoduje o návrzích ústřední rady, diecézních shromáždění a diecézních rad, které mají platnost pro celou církev. Usnesení sněmu jsou závazná pro celou CČS. Sněmu se mohou účastnit zástupci NO, faráři, duchovní správci, učitelé náboženství, patriarcha jako předseda, biskupové a všichni členové diecézních rad.³⁸

Ústřední rada

Ústřední rada je správním sborem, který vykonává usnesení církevního sněmu. Tvoří ji patriarcha, který je předsedou a radu svolává, všichni biskupové CČS a laičtí místopředsedové diecézních rad. Úkolem ústřední rady je udržovat jednotu ve všech věroučných,

³⁵ Ústava CČS 1921, s. 6–7; též Ústava CČS 1946, s. 20.

³⁶ Ústava CČS 1921, s. 7–8; též Ústava CČS 1946, s. 22.

³⁷ Ústava CČS 1921, s. 9; Ústava CČS 1946, s. 37.

³⁸ Ústava CČS 1921, s. 9–10; Ústava CČS 1946, s. 27.

bohoslužebných a právních záležitostech, hájit zájmy církve a pořádat církevní sněm. Do její působnosti spadá např. rozhodování o hranicích jednotlivých diecézí, konání disciplinárních opatření proti biskupům, péče o výchovu a vzdělání duchovenstva, rozhodování o odvolání z disciplinárních nálezů diecézní rady a nechává vykonat volbu patriarchy při uprázdnění jeho stolce.³⁹

Patriarcha

Patriarcha stojí v čele duchovní správy celé CČS. Do jeho pravomocí náleží např. svěcení zvolených biskupů, předsedání církevnímu sněmu, konání bohoslužeb, kázání, vykonávání duchovní správy vůči biskupům.⁴⁰

1.3. Historie NO CČS(H) v Brodku u Přerova

1.3.1. Dvacátá léta 20. století

Náboženské hnutí CČS započalo již v roce 1919. Toto období se nese v duchu radosti z nově vzniklého Československa, osvobození od Rakouska spolu s nepopulárními Habsburky a zároveň také v touze odpoutat se od Říma a reformovat tak stávající katolickou církev. Hned první zápis v jednatelské knize NO Brodku u Přerova vystihuje tyto pocity: „*Národ český jsa osvobozen od jha rakousko-německého, od Habsburků, slavného dne 28. října 1918, zatoužil rovněž po odpoutání se od Říma, od něhož bylo mu zakoušeti strašných křivd a ponížení po mnoho staletí.*“⁴¹ Do Brodku u Přerova se myšlenky CČS dostaly prvními českými bohoslužbami, které se konaly 4. května 1920 jedním z průkopníků CČS, Janem Stejskalem. Bohoslužby se sloužily na náměstí za velké účasti, přičemž mezi původce těchto bohoslužeb patřili Rudolf Křížek, pan Hájek, který byl železniční zřízenec a úředník dráhy pan Švestka.⁴² Předtím obyvatelé Brodku nábožensky inklinovali k církvi římskokatolické, jejíž převaha trvala i následně.⁴³ Mezi římské katolíky nejčastěji patřili rolníci a inteligence. K CČS inklinovalo spíše dělnictvo nebo zůstalo bez vyznání.⁴⁴

³⁹ Ústava CČS 1921, s. 10.

⁴⁰ Tamtéž, s. 11.

⁴¹ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kniha 6, inv. č. 6, s. 1. (Dále Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938)).

⁴² Tamtéž, s. 1.

⁴³ LAPÁČEK, Jiří: *Brodek u Přerova. Historie a současnost*. Brodek u Přerova 2001, s. 78. (Dále jen LAPÁČEK: *Brodek u Přerova – Historie a současnost*).

⁴⁴ Národní archiv, fond Sbirka staničních kronik, kt. 6, inv. č. 115, 1918–1948, s. 6. (Dále jen Sbirka staničních kronik).

Informace o náboženských poměrech v nově vzniklém státě nám mohou podat výsledky ze sčítání lidu z února 1921. V něm bylo zjištěno, že se v Brodku nachází 1482 obyvatel (714 mužů a 767 žen), z nichž se 1320 hlásí k církvi římskokatolické a 121 k CČS, 29 jich bylo bez víry a zbytek tvořili evangelíci, pravoslavní a řečtí katolíci.⁴⁵ Hlavní rozmach hnutí ve prospěch CČS v Brodku u Přerova začal právě před sčítáním lidu v únoru 1921. Tehdy nastalo hromadné vystupování z římskokatolické církve na popud továrníka Antonína Formandla (1882–1931), jehož rodina přestoupila do CČS. On sám však zůstal bez vyznání. Antonín Formandl pak nadále pokračoval v podpoře CČS.⁴⁶ Mezi původní příslušníky CČS v Brodku u Přerova lze kromě rodiny Formandlových počítat také Fridolína Petříka, Fabiána Krejčířika, Rudolfa Křížka, Josefa Šebíka, Jana Zmeškala, Netolda Dohnala, Tomáše Spáčila, Františka Brdlicu, Ludvíka Piskovského, Josefa Hrušku z Citova a Metoděje Kučerku, řídícího učitele z Citova. Původní příslušníci CČS v Brodku u Přerova jeden druhého příliš neznali, což mělo za následek oslabení činnosti.⁴⁷

Původním důvěrníkem byl zvolen Netold Dohnal, jehož práce je členy v té době pouze místního výboru CČS (dále jen MV) v Brodku u Přerova viděna jako nezištná a usilovná a v mnohém mu přičítají na vrub vzrůst CČS v Brodku u Přerova.⁴⁸

V roce 1922 byla 11. 4. na členské schůzi, které se účastnilo 12 lidí, ustanovena původní RST. Jako předseda byl zvolen František Dvořák, místopředseda Netold Dohnal, jednatel Rafael Netopil, pokladník Fridolín Petřík, členové výboru Cecilie Křížková, Josef Šebík, Fabián Krejčířik a August Hurdálek, náhradníci Tomáš Spáčil a Čeněk Fargaš, revizoři účtů Ludvík Piskovský a František Habáň. Volby byly provedeny aklamací.⁴⁹

Kromě zvolení RST byly některým členům přiděleny speciální funkce. Netold Dohnal měl zastávat funkci sbormistra pro cvičení písní bohoslužebných, pohřebních nebo hudby pro divadelní představení. Navíc mu přidělili funkci archiváře, přičemž jeho úkolem bylo uschovávání zakoupených partitur, knih a také vedení matrik a přijímání nových příslušníků CČS.⁵⁰ Fabián Krejčířik dostal funkci kostelníka. Bylo mu kladeno na srdce, aby se před bohoslužbami postaral o včasné otevření bohoslužebné místnosti, obstaral všechny potřeby

⁴⁵ Státní okresní archiv Přerov, fond Archiv městyse Brodek u Přerova, č. NAD 458, pořad. č. 01, Kronika obce II. díl, 1928–1938, s. 80. (Dále jen Kronika obce II. díl)

⁴⁶ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 1.

⁴⁷ Tamtéž, s. 1.

⁴⁸ Tamtéž, s. 2.

⁴⁹ Tamtéž, s. 2–3.

⁵⁰ Tamtéž, s. 4.

k bohoslužbám a zároveň aby u něj dotyčné potřeby byly uschovány.⁵¹ Cecílii Křížkové svěřili vybírání příspěvků.⁵²

Ze schůzí RST nesmělo být nic prozrazeno a o poradách a usneseních se měla zachovávat mlčenlivost. Navíc bylo příslušníkům CČS doporučeno, aby nevyvolávali pře nebo hádky s lidmi jiného vyznání.⁵³

Bohoslužby se konaly v místnosti místní mateřské školy, která byla v majetku Antonína Formandla, jenž dal navíc církvi zřídit vlastním nákladem oltář.⁵⁴ Mateřskou školu v Brodce u Přerova založil 7. března 1920 právě Antonín Formandl, který všechny náklady uhradil z vlastních peněz. Škola byla ze začátku dočasně umístěna v prvním poschodí obecního hostince. Od 1. 6. 1920 ji přestěhovali do zrušeného hostince Marie Dočkalové.⁵⁵ V případě příznivého počasí se bohoslužby odehrávaly venku na náměstí. Navíc v domě Antonína Formandla č.p. 92 bylo sídlo MV CČS od jeho vzniku a bezplatně mu zapůjčoval místnost až do své smrti.⁵⁶ Ke sloužení samotných bohoslužeb dojížděl téměř jednou měsíčně duchovní Šimek z Přerova,⁵⁷ jelikož byl Brodek u Přerova podřízen duchovní správě v Přerově, kde se mimo jiné konalo biřmování.⁵⁸

Bohoslužby byly ve 20. letech 20. století slouženy jednou měsíčně, přičemž na některých byla návštěvnost velmi malá, zvláště co se týče dětí školního věku.⁵⁹ Tuto skutečnost MV CČS komentoval takto: „*Tím způsobem dáváme jen Římanům příležitost k výsměchu.*“⁶⁰

V roce 1922 obecní zastupitelstvo rozhodlo, že povolí na zdejším hřbitově pohřbívání mrtvých jiného než římskokatolického vyznání. Avšak návrh zdejšímu římskokatolickému faráři Aloisi Freundovi, aby se CČS vyhradila jistá část hřbitova, byl ze strany katolické církve zamítnut.⁶¹

V roce 1922 byl na výzvu RST v Přerově navržen z MV CČS v Brodce u Přerova František Dvořák do farní rady starších.⁶²

⁵¹ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 4.

⁵² Tamtéž, s. 4.

⁵³ Tamtéž, s. 7.

⁵⁴ Tamtéž, s. 2.

⁵⁵ Státní okresní archiv Přerov, fond Místní národní výbor Brodek u Přerova, č. NAD 459, pořad. č. 01, Kronika obce III. díl., 1952–1995, s. 105–106. (Dále jen Kronika obce III. díl).

⁵⁶ Kronika obce II. díl, s. 273.

⁵⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 2.

⁵⁸ Kronika obce II. díl, s. 137, 271.

⁵⁹ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 9, 93, 105, 127, 145, 158.

⁶⁰ Tamtéž, s. 77.

⁶¹ Tamtéž, s. 14.

⁶² Tamtéž, s. 20.

MV CČS v Brodku se vždy staral o blaho svých příslušníků a neváhal jim finančně vypomoci v nepříznivých situacích. To můžeme vidět hned v počátku roku 1922, kdy se založil pohřební fond, který sloužil k příspěvu příslušníkům náboženské obce v případě úmrtí. Fungovalo to tak, že zemřelo-li dítě do 14 let, obdržela rodina 100 Kč, pokud zemřelo starší dítě nebo dospělý člen rodiny, tak pozůstalým připadlo 200 Kč, a pokud došlo k úmrtí otce-živitele či matky-vdovy, tak pozůstalí obdrželi 300 Kč. Tyto fondové peníze se ukládaly v Občanské záložně v Brodku a v případě vyplacení pohřebního se vydaná částka do sbírky doplnila. Kdo na tento fond nepřispěl, ač si to mohl finančně dovolit, tomu se v případě smrti pohřebné neposkytlo. Stejně tak jestli někdo ze závažných důvodů nemohl na fond přispět, bylo mu to prominuto a pohřebné se mu vyplatilo.⁶³

RST změnila svou podobu hned v následujícím roce na shromáždění MV 14. 1. 1923⁶⁴, kdy byl zvolen jako předseda František Dvořák, místopředseda Josef Šebík, členové výboru Fridolín Petřík, Metoděj Dohnal, Václav Spáčil, Rafael Netopil, Fabián Krejčířík, Marta Formandlová, Tomáš Polcar, revizoři účtů Antonín Borkovec, Antonín Habáň. Dále se zvolili důvěrníci pro obec Kokory – Rudolf Krejčířík, Luková – Vendelín Dvořák, Citov – Josef Hruška. Důvěrníci měli za povinnost navštěvovat členské a výborové schůze, referovat o událostech v obci týkajících se CČS, vybírat a odvádět povinné příspěvky.⁶⁵ Zároveň se ve stejný den na schůzi RST uskutečnila volba funkcionářů. Jednatel a předsedou zábavního odboru se stal Rafael Netopil, pokladníkem Václav Spáčil, sbormistrem a archivářem Metoděj Dohnal, kostelníkem Fabián Krejčířík a vzdělavatelem Fridolín Petřík.⁶⁶

Na třetím shromáždění MV 6. 1. 1924 došlo k další volbě RST. Jako předseda byl opět zvolen František Dvořák, místopředseda Josef Šebík, do výboru Rafael Netopil, Ladislav Zaoral, Fabián Krejčířík, Fridolín Petřík, Václav Spáčil, Stanislav Kočí, Ludvík Piskovský, Antonín Hájek, náhradníci Cecílie Křížková, Josef Mrázek, Tomáš Spáčil, Julie Netopilová, revizoři účtů Antonín Zaoral, Tomáš Polcar. Co se týče důvěrníků, byli zvoleni pro obec Citov – Metoděj Kučerka, Luková – Vendelín Dvořák, Kokory – Rudolf Krejčířík, Rokytnice – Maštaliř. Na schůzi RST stejného dne byl zvolen jako jednatel Rafael Netopil, pokladník

⁶³ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 39.

⁶⁴ V popisu historie NO CČS(H) v Brodku u Přerova se držím výše uvedené terminologie popisu církevních orgánů, i když vlastní prameny NO shromáždění uvádějí jako valná či výroční. Stejně tak označují písemnosti brodeckou komunitu jako náboženskou obec, i když jejich právní postavení lze ve 20. letech 20. století kvalifikovat jako místní výbor, který v tomto případě patřil do NO Přerov.

⁶⁵ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 45–46.

⁶⁶ Tamtéž, s. 47.

Ludvík Piskovský, kostelník Fabián Krejčířík, sbormistr Metoděj Dohnal, vzdělavatel Fridolín Petřík, předseda zábavního odboru Antonín Zaoral a jako archivářka Marie Dvořáková.⁶⁷

Čtvrté shromáždění MV se konalo dne 11. 1. 1925. Předseda a místopředseda se volili aklamací, přičemž předsedou se znovu stal František Dvořák, místopředsedou Josef Šebík. Výbor byl zvolen tajně pomocí lístků. Ve výboru byli Rafael Netopil, Ludvík Piskovský, Antonín Hájek, Fridolín Petřík, Alois Raška, Jan Galíček, Cecílie Křížková, Ladislav Zaoral, náhradníci Tomáš Polcar, Františka Hrušková, Fabián Krejčířík, Tomáš Křížek. Do funkce revizorů účtů byli jednomyslně vybráni aklamací Antonín Zaoral a Antonín Habáň. Důvěrníky se stali pro obce Citov – Metoděj Kučerka, Luková – Vendelín Dvořák, Kokory – Karel Strnad, Majetín – Vojtěch Mojek. Nově se výpomocným kostelníkem stal Cyril Svozil. Na schůzi RST téhož dne došlo k volbě funkcionářů ve stejném složení jako v roce předchozím, kromě postu sbormistra, který měl zastávat Metoděj Kučerka.⁶⁸ Přičemž na schůzi RST 4. 8. 1925 Rafael Netopil požádal o zproštění jednatelské funkce, kterou za něj převzal Jan Galíček.⁶⁹

Na shromáždění MV 10. 1. 1926 proběhly volby se stejným výsledkem, jako v roce minulém, s tím, že jednatelem zůstal i nadále Jan Galíček. Výbor byl ve složení Fridolín Petřík, Alois Raška, Antonín Hájek, Fabián Krejčířík, Julie Netopilová, Cecílie Křížková a další změnou je, že Fabián Krejčířík již nebyl mezi náhradníky. Navíc na místo sbormistra se navrátil Metoděj Dohnal.⁷⁰

V roce 1926 se oproti letům předešlým konaly pouze schůze RST a upustilo se od svolávání členských schůzí, jelikož místní výbor ČČS neměl svoji vlastní místnost, a když se členská schůze konala v hostinci, muselo se za zapůjčenou místnost zaplatit. Navíc prostředí hostince přímo vybízelo účastníky schůze k nadbytečným útratám.⁷¹ V roce 1928 a 1929 se také nekonala žádná členská schůze, tentokrát ovšem z důvodu slabé účasti.⁷²

Dne 16. 1. 1927 se konalo shromáždění MV, přičemž volby měly stejný výsledek jako rok minulý. Rozdíl najdeme v členech výboru: Antonín Bareš, Alois Raška, Fridolín Petřík, Josef Šebík, Cecílie Křížková, Františka Hrušková, dále v náhradnících: František Vyskočil, Nicefor Zajíček a v revizorech účtů: Josef Mráček s Ferdinandem Mráčkem.⁷³

⁶⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 81–83.

⁶⁸ Tamtéž, s. 109–111.

⁶⁹ Tamtéž, s. 120.

⁷⁰ Tamtéž, s. 130–131.

⁷¹ Tamtéž, s. 137.

⁷² Tamtéž, s. 158, 170.

⁷³ Tamtéž, s. 139–141.

Na shromáždění MV dne 23. 1. 1928 nově funkci místopředsedy zastával Antonín Zaoral a v novém složení se ocitl i výbor: Antonín Bareš, Josef Šebík, Fridolín Petřík, Antonín Hájek, Fabian Krejčířík, Františka Hrušková, náhradníci: František Vyskočil, Cecílie Křížková a revizoři účtů: Metoděj Dohnal a František Hornung. Místo důvěrníka v Kokorách přebíral po Karlu Strnadovi Rudolf Krejčířík.⁷⁴

Na schůzi RST 10. 4. 1928 se poprvé debatovalo o tom, že by se MV ČČS v Brodce u Přerova na návrh diecézní rady odloučil od správy z Přerova a stal se tak samostatnou NO.⁷⁵

Na osmém shromáždění MV 10. 2. 1929 byl zvolen předseda Alois Raška, místopředseda Jan Janík, jednatel Richard Spáčil, pokladník Ludvík Piskovský, výbor: Čeněk Sleha, Františka Hrušková, Anna Hájková, Marie Skopalová, Fabian Krejčířík, Jaroslav Chytil, Josef Šebík, Antonín Bureš, náhradníci: Antonín Zaoral, Anežka Chytilová, Čeněk Zarán, revizoři účtů Fridolín Petřík, Čeněk Sleha. Důvěrníky se stali pro obec Citov – Metoděj Kučerka a Anežka Bednářová, pro Lukovou – Vendelín Dvořák a Rudolf Krejčířík. Co se týká vzdělávacího odboru, sbormistrem byl Metoděj Dohnal, režisérem Antonín Bureš, archivářem Antonín Zaoral a kostelníkem Fabián Krejčířík.⁷⁶

ČČS často pořádala různé akce, které se těšily mravnímu úspěchu a prospívaly jejich dobré pověsti. Mezi ně třeba patřily přednášky týkající se českých dějin a slavných českých osobností a událostí, jako byl například Jiří z Poděbrad nebo bitva na Bílé hoře. Široké veřejnosti byla určena divadelní představení pořádaná zábavním odborem. Hned v prvním roce své působnosti, a to v roce 1922, sehrál zábavní odbor tři divadelní hry: *Pro víru*, *Bělohorská mračna* a *Přítěž*, které se hrály v přeplněném sálu.⁷⁷ Hned však v roce 1923 došlo k omezení divadelního zábavního programu, jelikož hostinec U Moudrých, kde se představení konala, se přestavoval. Dalším důvodem bylo to, že vydaným nařízením zákona bylo zakázáno spolkům a korporacím bez stanov, tedy i církevním, pořádání divadelních představení.⁷⁸ To pro ČČS v Brodce představovalo překážku, nikoliv však konec, jelikož roku 1924 byl politickou organizací československých socialistů založen vzdělávací a dramatický spolek Vlastimil.⁷⁹ A právě pod jeho záštitou byla ČČS schopna sehrát divadelní hru *Ztracenci* na oslavu výročí narození Jana Amose Komenského.⁸⁰ V roce 1927 bylo sehráno jedno divadelní představení na počest T. G.

⁷⁴ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 147–149.

⁷⁵ Tamtéž, s. 151.

⁷⁶ Tamtéž, s. 158–161.

⁷⁷ Tamtéž, s. 41.

⁷⁸ Tamtéž, s. 77.

⁷⁹ Kronika obce II. díl, s. 137.

⁸⁰ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 85.

Masaryka⁸¹ a v roce 1928 představení *Kouzlo mládeži*.⁸² Roku 1929 se konala divadelní hra *Anna Karenina*.⁸³ Činnost spolku Vlastimil po roce 1930 pomalu ustala.⁸⁴

CČS se také každoročně účastnila akcí s ostatními místními spolky, jako byly oslavy narozeniny Tomáše Garrigue Masaryka nebo výročí 28. října. Sama pak společně se spolky a politickými organizacemi pořádala slavnost na památku upálení mistra Jana Husa, kdy průvod s lampiony a „fakulemi“ vycházel od Trvalova hostince a následně prošel celým městem až na břeh řeky Olešnice (Kokorky) poblíž obce Majetín. Zde byla vyslechnuta oslavná řeč, po níž celé shromáždění zapělo píseň „Hranice vzplála“ a společně zapálili připravenou hranici.⁸⁵

Pravidelně každý rok CČS pořádala vánoční nadílky pro děti se stromečkem, cukrovím, recitováním básní, besedou a samozřejmě podarovaním. Děti dostávaly například váček s cukrovím a flanel na košili.⁸⁶

CČS v Brodku u Přerova se věnovala navíc dobročinné činnosti. V 20. letech 20. století byly například uspořádány sbírky pro hladovějící v Rusku (119, 46 Kč), na postavení útulku pro zmrzačené děti (77 Kč),⁸⁷ pro ruské emigranty (656 Kč), bohosloveckému učilišti (100 Kč), na prádlo čsl. vojákům (50 Kč) nebo byla uctěna památka Aloise Rašína sbírkou na zlatý poklad republiky.⁸⁸

CČS se snažila během prvních let své činnosti aktivně podílet na životě v Brodku u Přerova a jeho okolí, přispět ke kulturnímu rozvoji občanů, jejich vzdělanosti a materiální pomoci potřebným. Tuto činnost narušovaly události, které probíhaly ve vedení CČS.

První roky CČS nebyly zrovna jednoduché. Hned v 20. letech 20. století se udál zápas o vnitřní organizaci. V CČS se vyhrtily dva směry, ortodoxní a tzv. liberální. Zastánci ortodoxního křídla se soustřeďovali kolem moravského reformního duchovního Metoděje Pavlíka a požadovali sloučení se srbskou pravoslavnou církví. Pavlík sám získal v září 1921 v Bělehradě svěcení od srbského pravoslavného biskupa Dositeje a přijal jméno Gorazd. Liberální směr kolem Karla Farského požadoval pro CČS zachování vlastní identity. Definitivní rozchod s ortodoxní orientací způsobilo vydání církevního katechismu v říjnu 1922, na jehož vzniku se

⁸¹ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 146.

⁸² Tamtéž, s. 156.

⁸³ Tamtéž, s. 165.

⁸⁴ LAPÁČEK: *Brodek u Přerova – Historie a současnost*, s. 90.

⁸⁵ Státní okresní archiv Přerov, fond Měšťanská škola Brodek u Přerova, č. NAD 462, inv. č. 1, Školní kronika Brodek u Přerova, 1919–1939, s. 55.; též LAPÁČEK: *Brodek u Přerova – Historie a současnost*, s. 91.

⁸⁶ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 251.

⁸⁷ Tamtéž, s. 5.

⁸⁸ Kronika obce II. díl, s. 271.

rozhodujícím způsobem podílela Farského skupina. Tato skutečnost způsobila oddělení Gorazdových stoupenců, kteří začali organizovat pravoslavnou církev. Ta získala zázemí zejména na Moravě. Události, nazývané v historii CČS „Pravoslavnou krizí“, se nakonec vyřešily v roce 1924 rezignací moravského biskupa Matěje Pavlíka-Gorazda na biskupský úřad a jeho odchodem do církve pravoslavné.⁸⁹ Tato záležitost se dotkla i CČS v Brodsku u Přerova. Cestou z Přerova do Olomouce se počátkem října 1923 zastavil v Brodsku srbský pravoslavný biskup Dositej a přednášel o pravoslaví.⁹⁰ Dne 19. 3. 1924 se pořádal v Přerově v pivovaru večírek za přítomnosti biskupa Gorazda a prof. Hrdličky.⁹¹

Rozdvojení CČS způsobilo v MV CČS v Brodsku u Přerova jistou stagnaci v rozvoji. I přesto MV CČS zůstal jednotný bez jakéhokoli tříštění.⁹² Na schůzi RST 25. 5. 1924 re rozpoutal rozhovor o tom, zda smýšlení jejich MV více odpovídá směru, který hájil biskup Gorazd nebo směru Karla Farského. Nakonec se ukázalo, že převážná většina se klonila ke směru Karla Farského.⁹³ Dále na členskou schůzi 8. 8. 1924 dorazil Innocenc Kuchař, duchovní správce z Velkého Týnce, který po zahájení schůze vyličil nynější krizi v CČS a tvrdil, že za tu situaci nesou vinu kněží, kteří zklamali, a podotýkal, že jedině odstoupením biskupa Gorazda bude opět nastolena jednota v církvi. Jak se později také stalo. Na to objasnil jednotlivé body z katechismu Karla Farského a poukázal na světlé i temné stránky pravoslaví, k němuž směřoval biskup Gorazd. Následně proběhlo hlasování, na kterou stranu se přidá MV CČS v Brodsku u Přerova, přičemž se opakoval výsledek z 25. 5. 1924, jelikož většina opět hlasovala pro směr Karla Farského.⁹⁴

MV CČS v Brodsku u Přerova řešil ve 20. letech 20. století vedle směřování církve ještě jednu zásadní záležitost. Podobně jako většina NO z okolí neměl v majetku vlastní budovu ani místnost pro církevní obřady. Situaci chtěl MV CČS vyřešit postavením Husova sboru, pro nějž se MV CČS v Brodsku Přerova rozhodl pořídit pozemek. Toto téma bylo aktuální od samotného počátku CČS v Brodsku u Přerova, ale teprve až v roce 1927 se začalo závazně debatovat o zakoupení pozemku za účelem stavby sboru, nebo alespoň místnosti pro obřady, přičemž se měl zakoupit za peníze zapůjčené ve všeobecné záložně v Olomouci.⁹⁵ A tak v roce 1928 koupil

⁸⁹ ŠEBEK: *Církev československá (husitská)*, s. 329.; též BALATKOVÁ: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*, s. 228–229.

⁹⁰ *Kronika obce II. díl.*, s. 271

⁹¹ *Knihy zápisů ze schůzí (1922–1938)*, s. 89.

⁹² *Tamtéž*, s. 104.

⁹³ *Tamtéž*, s. 93.

⁹⁴ *Tamtéž* s. 97.

⁹⁵ *Tamtéž*, s. 144.

MV CČS pozemek o rozměrech 40 m x 33 m.⁹⁶ Se stavbou se ovšem nezačalo, a tak byl pozemek mezitím pronajímán.⁹⁷

1.3.2. Třicátá léta 20. století

Dne 10. 4. 1930 ministerstvo školství a národní osvěty povolilo zřídit samostatnou NO CČS pro Brodek u Přerova a okolí se sídlem právě v Brodsku. Do obvodu této farnosti patřily obce Brodek, Citov, Císařov, Čelechovice, Kokory, Luková, Majetín, Nelešovice a Žeravice.⁹⁸ Přičemž v počátcích zrodu místní církve se příslušníci CČS vyskytovali pouze v Brodsku, Lukové, Citově a Kokorách.⁹⁹ V roce 1923 se k CČS hlásí noví členové v Majetíně¹⁰⁰ a v roce 1933 jsou zaznamenáni členové i v Nelešovicích a Žeravicích.¹⁰¹ Následně roku 1935 jsou doloženi členové z Císařova a Čelechovic.¹⁰²

První shromáždění této samostatné obce se konalo 13. 4. 1930 a předsedou se stal Fridolín Petřík, zapisovateli Richard Spáčil a František Hornung, do RST byli zvoleni Fridolín Petřík, Alois Raška, Jan Janík, Ludvík Piskovský, Metoděj Kučerka, František Hornung. Revizory účtů byli Antonín Hájek a Čeněk Sleha a sbormistrem Metoděj Dohnal. Jako delegát na církevní rady byl vybrán Fridolín Petřík a jako jeho náhradník Metoděj Kučerka. Delegátem na církevní sněm se naopak stal Metoděj Kučerka a jeho náhradníkem Fridolín Petřík.¹⁰³ Na schůzi RST 29. 4. 1930 konané u předsedy Fridolína Petříka byl navíc zvolen místopředseda Alois Raška, jednatel Jan Janík, pokladník Ludvík Piskovský, matrikář Metoděj Kučerka a hospodář František Hornung.¹⁰⁴

První biřmování v Brodsku u Přerova se konalo v místní sokolovně 5. 7. 1934 vikářem Karlem Háňavkou z Brna, který zastupoval biskupa.¹⁰⁵ Biřmování v Brodsku u Přerova většinou probíhalo tak, že byl biskup na nádraží přivítán krátkým proslovem, přičemž sbor zazpíval

⁹⁶ Kronika obce II. díl, s. 272.; též Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 148.

⁹⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 150–154.

⁹⁸ Kronika obce II. díl, s. 272.; též LAPÁČEK: *Brodek u Přerova – Historie a současnost*, s. 79; též Sbíрка staničních kronik, s. 11.; též Zemský archiv v Opavě (dále jen ZAO), fond Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc (dále jen fond DR CČS(H) Ol.), kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951.

⁹⁹ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 40.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 78.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 229.

¹⁰² Tamtéž, s. 251.

¹⁰³ Tamtéž, s. 172–173.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 175.

¹⁰⁵ Kronika obce II. díl, s. 273.

„Kdož jste boží bojovníci“, načež se průvod vydal do místní sokolovny, kde proběhlo samotné biřmování. Občerstvení a oběd se podávalo v obecné škole.¹⁰⁶

Mladá NO v Brodku u Přerova se potýkala s nedostatkem finančních prostředků pro duchovní, přičemž samotných duchovních měla také veliký nedostatek. Tento problém se členové NO rozhodli řešit požádáním NO v Přerově, případně její duchovní správy, aby se prozatím ujala vedení jejich NO a požádali, aby byl do Brodku u Přerova vyslán katecheta Jan Vinklárek. Jejich žádosti se vyhovělo.¹⁰⁷

Na žádost diecézní rady na schůzi RST 17. 6. 1930 došlo k volbě vzdělávací a propagační komise, která měla ten rok za úkol uvědomovat široké vrstvy o důležitosti sčítání lidu pro rozvoj církve. Zvoleni byli Metoděj Kučerka, Jan Janík a František Hornung.¹⁰⁸

Na chůzi 21. 9. 1930 se RST rozhodla na pobídku okresního úřadu v Přerově požádat o samostatné vedení matrik s tím, že objednájí 100 archů matriky narozených, 50 archů matriky zemřelých a 50 archů matriky oddaných. Zanedlouho poté Zemský úřad v Brně a Okresní úřad v Přerově jejich žádost schválili. Matriky se vedly od 1. 1. 1931.¹⁰⁹

Na shromáždění NO dne 6. 1. 1932 vystoupili z RST Fridolín Petřík a Jan Janík, jejich místo zaujali Cecílie Křížková a František Matuška. V nové RST byl ustanoven jako předseda Alois Raška, místopředsedkyně Cecílie Křížková, jednatel Metoděj Kučerka, pokladník Ludvík Piskovský.¹¹⁰

Ode dne 1. 1. 1933 skončilo přidělení NO v Brodku u Přerova pod duchovní správu NO v Přerově.¹¹¹ Spolu s tím došlo ke změně duchovní správy v NO v Brodku u Přerova, kdy dosavadní duchovní správce Jan Vinklárek předal svůj úřad duchovnímu Jiřímu Kocanovi, který byl ve svůj úřad definitivně uveden dne 15. 1. 1933 tajemníkem diecézní rady Innocencem Kuchařem.¹¹² Nový duchovní byl mimo jiné pověřen i výukou náboženství v Brodku u Přerova a okolních obcí, přičemž tuto činnost mimo něj vykonával i řídící učitel Metoděj Kučerka a před nimi katecheta Jan Vinklárek.¹¹³

¹⁰⁶ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kniha 7, inv. č. 7, s. 4. (Dále jen Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967)).

¹⁰⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 173; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

¹⁰⁸ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 179.

¹⁰⁹ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 182–189.

¹¹⁰ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951.

¹¹¹ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 55, 1932–1938, fol. 4.

¹¹² Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 212.

¹¹³ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 81, 1932–1949.

Jiří Kocan se narodil 20. 10. 1899 v Bratyšově ve východní části Haliče na dnešní Ukrajině. DO CČS vstoupil 29. 11. 1922. Ve stejném roce se oženil s Marií Králíkovou, se kterou měl dceru Naděždu (narozenu v roce 1927) a syna Jiřího (narozeného v roce 1934). Manželství skončilo rozvodem a v roce 1938 uzavřel druhý sňatek s Františkou Vykydalovou, která měla syna Lubomíra (narozeného v roce 1929). Koncem roku 1922 byl Jiří Kocan vyslán na teologická studia do Srbska se skupinou prvních jedenácti bohoslovců CČS. V prosinci 1924 byl vysvěcen biskupem Dositejem na jáhna. Po čtyřech letech strávených na pravoslavném učilišti sv. Sávy ve Sremských Karlovcích, složil 12. 6. 1925 odbornou bohosloveckou zkoušku. Po svém návratu do Československa a absolvování zkoušky pro výuku československého náboženství, začal působit jako katecheta na chlapecké měšťanské škole v Brně-Žabovřeskách v letech 1925–1927. Průběžně si doplňoval teologické vzdělání na Husově čs. evangelické bohoslovecké fakultě v Praze a navštěvoval dva semestry Filozofické fakulty v MU v Brně. Dne 4. 7. byl vysvěcen na kněze moravským biskupem Josefem Rostislavem Stejskalem v Olomouci. V roce 1927 nastoupil do kněžské služby v CČS a byl ustanoven pomocným duchovním v Brně v letech 1927–1932. V roce 1933 došlo k jeho přeložení do Brodku u Přerova.¹¹⁴

Moravská diecézní rada pověřila od 1. 3. 1933 duchovní správu v Brodku u Přerova vedením duchovní správy v Tovačově. Jiří Kocan se tak stal administrátorem v Tovačově, který byl předtím přidělen pod duchovní správu Kojetína.¹¹⁵ Zároveň byla NO v Přerově přidělena pod duchovní správu v Brodku u Přerova na dobu 1 roku od 1. 7. 1933. K tomuto rozhodnutí dospěla RST v Přerově kvůli odchodu faráře Jana Vinklárka. Tato situace měla trvat do doby, než bude vypsán konkurs na místo definitivního duchovního správce v Přerově.¹¹⁶

V roce 1933 došlo ke změně složení RST, kdy ze zdravotních důvodů vystoupil z RST František Hornung, kterého nahradil Josef Hruška.¹¹⁷

I v 30. letech 20. století pokračovala CČS v Brodku u Přerova v započaté kulturní činnosti a ani postupný zánik spolku Vlastimil jí nedokázal vzít vítr z plachet. Roku 1930 došlo v Brodku u Přerova k založení Jednoty mládeže CČS s cílem vzdělávat mládež, aby mohla v budoucnu vést

¹¹⁴ JINDRA, Martin: *Sáhnout si do ran tohoto světa. Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945*. Praha 2017, s. 511. (Dále jen JINDRA: *Sáhnout si do ran tohoto světa*).; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol. kt. č. 110, inv. č. 897, 1925–1950; též JINDRA, Martin (ed.) – SLADKOWSKI, Marcel (ed.): *Biografický slovník Církve československé husitské*. Praha 2020, s. 228–229.

¹¹⁵ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 7; též ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 55, 1932–1938, fol. 2–3; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

¹¹⁶ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 55, 1932–1938, fol. 4, 6; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20 inv. č. 79, 1922–1950.

¹¹⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 219.

NO CČS.¹¹⁸ Jednota mládeže pořádala každým rokem divadla, čajové večírky, oslavy, besídky pro děti a vzala si na starost každoroční vánoční nadílky. Roku 1935 CČS v Brodku u Přerova utvořila sociální odbor.¹¹⁹ Tato instituce měla například na starosti besídky a vánoční nadílky pro děti společně s Jednotou mládeže.¹²⁰

Bohoslužby se od založení církve sloužily v češtině jedenkrát měsíčně a od roku 1930 se konaly jednou za čtrnáct dní.¹²¹ Ve 20. letech 20. století byla návštěvnost bohoslužeb velmi slabá, zvláště co se týče dětí školního věku. Roku 1931 byla návštěvnost až tak malá, že RST uvažovala o tom, že se bohoslužby budou opět konat jen jednou měsíčně.¹²² Bohoslužby byly brány jako jediná příležitost, kdy jsou lidé vychováváni ve smyslu idejí CČS a zároveň z nich mohli věřící čerpat duchovní posilu pro svůj všední život. Nemluvě o tom, že návštěva bohoslužeb je také silným propagačním prostředkem, neboť jedině tehdy, když bohoslužební místnost opouští větší množství lidí, vzbudí to pozornost.¹²³ A právě malá účast by měla dle členů RST opačný účinek.¹²⁴ Avšak již následující rok 1932 se situace změnila a bohoslužby byly plně navštěvovány, že se i někdy zdálo, že je místnost malá.¹²⁵ Bohoslužby si udržely vysokou návštěvnost i v následujících letech, což členové RST brali z části jakožto zásluhu nového duchovního Jiřího Kocana.¹²⁶

Problém s místem konání bohoslužeb se znovu objevil na začátku 30. let 20. století kvůli smrti továrníka Antonína Formandla, který zajišťoval NO CČS v Brodku u Přerova bohoslužebnou místnost. Antonín Formandl zemřel v pátek 20. 11. 1931 v 9 hodin dopoledne, kdy se zastřelil ve svém bytě kvůli finančním obtížím ve své továrně. Po jeho smrti se existence mateřské školy ocitla ve stavu ohrožení. Sice se jí v tomto kritickém období ujala obec Brodek u Přerova, ale bohužel nebyla schopna unést náklady se školou spojené. Nakonec bylo nutné mateřskou školu 3. 3. 1932 uzavřít, což znamenalo, že si NO CČS v Brodku u Přerova musela najít nové místo k církevním obřadům. Ještě téhož roku obec, se schválením okresního školního výboru, povolila NO CČS užívat k bohoslužbám buď kreslírnou, nebo dívčí pracovnu měšťanské školy v Brodku u Přerova.¹²⁷

¹¹⁸ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 189.

¹¹⁹ Kronika obce II. díl, s. 273.

¹²⁰ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 164.

¹²¹ Tamtéž, s. 190.

¹²² Tamtéž, s. 201.

¹²³ Tamtéž, s. 201.

¹²⁴ Tamtéž, s. 77.

¹²⁵ Tamtéž, s. 214.

¹²⁶ Tamtéž, s. 225.

¹²⁷ Kronika obce II. díl, s. 188.; též Kronika obce III. díl s. 105.

Půjčování místností pro bohoslužby ovšem nebylo ideální, a tak, stejně jako v předchozím desetiletí, byla i v 30. letech 20. století aktuální stavba vlastního sboru na již zakoupeném pozemku. Ovšem hned v roce 1930 se do NO v Brodku u Přerova dostala informace, že podle nového regulačního plánu jim nebude povoleno tak významnou budovu, jako je sbor, na pozemku postavit. Nově projektovaná ulice totiž měla rozdělit pozemek na dvě části a tím ho znehodnotit.¹²⁸ NO se doporučovalo, že by měla uvažovat o prodeji nebo záměně pozemku.¹²⁹ V roce 1933 si tak NO podala žádost obecnímu výboru, aby byl její pozemek vyměněn za jiný, který se nacházel mezi Masarykovou měšťanskou školou a sokolovnou.¹³⁰ Výměna pozemku se schválila 6. února 1936. Nový pozemek na parcele číslo 2147/1 měl rozměry 49 m x 25 m a výměru 1 225 m².¹³¹ I přes to všechno se Husův sbor CČS v Brodku u Přerova nakonec nikdy nepodařilo zbudovat.¹³²

Jedním z procesů, který určoval celá 30. léta 20. století, se stala hospodářská krize. V této nepříznivé době docházelo k zadlužení spousty NO, navíc se také snížil státní příspěvek.¹³³ S finančními obtížemi a dluhy se potýkala i NO v Brodku u Přerova. V roce 1931 se byla situace natolik nepříznivou, že NO neměla možnost bez opatření mimořádných příjmů dostát všem závazkům. Kupříkladu vůči ústřední radě, která žádala o urychlené splácení církevní daně kvůli své vlastní finanční tísní. Finanční situaci a splácení dluhu ztížila navíc smrt jejich velkého mecenáše Antonína Formandla. CČS v Brodku u Přerova neměla ani dostatek příjmů na zbudování knihovny tak, jak ji diecézní rada doporučovala. Archiv byl veden v pořádku, ale dosud mu scházel index. Spousta členů CČS v Brodku u Přerova přišla o zaměstnání a nebyli schopni platit své příspěvky. Tato situace se řešila upomínkami, některým se částka k zaplacení snížila na polovic, přičemž části členů NO odpustila dluh splácat.¹³⁴ NO v Brodku u Přerova vždy brala ohledy na životní situaci svých členů.¹³⁵

Jednou z výhod CČS bylo, že vykonávala církevní obřady zdarma pro své členy, kteří platili církevní daň, což mohl být důvod, proč se lidé rozhodli přestoupit právě do této církve.¹³⁶ Tento fakt ovšem dával prostor ke zneužití. V Brodku u Přerova se totiž objevily i případy, kdy nový

¹²⁸ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 244.

¹²⁹ Tamtéž, s. 195.

¹³⁰ Tamtéž, s. 225.

¹³¹ Tamtéž, s. 252; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951.

¹³² LAPÁČEK: *Brodek u Přerova – Historie a současnost*, s. 79.

¹³³ VRLOVÁ, Lucie: *Náboženská obec Církve československé (husitské) Česká Třebová*. Olomouc 2019 (nepublikovaná bakalářská diplomová práce), s. 20. (Dále jen VRLOVÁ: *Náboženská obec Církve československé (husitské) Česká Třebová*).

¹³⁴ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 196–215.

¹³⁵ Tamtéž, s. 110.

¹³⁶ Tamtéž, s. 67.

člen vstoupil do CČS a po provedení nějakého náboženského úkonu, jako je svatba či pohřbení člena rodiny, se vrátil znovu do církve římskokatolické nebo zůstal, avšak neplatil daň. V takových případech se CČS rozhodla, že bude vyžadovat od dotyčného 50 Kč. Pokud se jednalo o dlouhodobého člena, který neplatil daň, protože nemohl, vzala ohled na jeho situaci a poplatek mu prominula, případně se úkon provedl bezplatně.¹³⁷

Od roku 1932 se také objevují spory s místním římskokatolickým farářem, který začal mezi příslušníky CČS vyvíjet agitaci a lákal je k návštěvě jeho výuky náboženství. Navíc proti CČS vystupoval i ve zdejší škole. Farářovo chování bylo podporováno některými římskými katolíky.¹³⁸

Složení RST se dočkalo dalších změn v roce 1934, kdy Cecílie Křížková a Ludvík Piskovský nechtěli být znovu voleni do RST, a tudíž byli nahrazeni Františkou Ševčíkovou a Hynkem Spáčilem. Dále byli zvoleni náhradníci Josef Mrázek a František Jánošík, revizoři účtů Čeněk Sleha a Bezděk, zapisovatelé František Hornung a Nicefor Zajíček, přičemž na postu předsedy stále setrval Alois Raška.¹³⁹

V roce 1935 byli na shromáždění NO konaném 10. 1. zvoleni do RST jako členové Božena Rašková, Josef Hruška, Metoděj Kučerka, František Matuška, Ludvík Piskovský, Alois Raška, náhradníci Jenovefa Vrbová, Antonín Hájek, Tomáš Spáčil, revizoři účtů Čeněk Sleha, Vladimír Stroupek, Pavel Ševčík, náhradníci Cecílie Křížková, Františkova Ševčíková, Klement Pospíšil, delegát do diecézního shromáždění Alois Raška a jeho náhradník Metoděj Kučerka. Na schůzi RST 10. 2. 1935 byl dále zvolen jako předseda Alois Raška, místopředsedkyně Božena Rašková, tajemník Metoděj Kučerka, pokladník Ludvík Piskovský, hospodář František Matuška, zapisovatel Josef Hruška. Kromě toho bylo vybráno předsednictvo do odboru sociální péče, jeho předsedkyní byla zvolena Cecílie Křížková, místopředsedkyní Jenovefa Vrbová, jednatelkou paní Daňková, pokladní paní Burešová. Ve výboru sociální péče zůstaly paní Janíková, Františka Ševčíková, Božena Rašková, paní Froňková a Františka Hrušková.¹⁴⁰

Dne 7. 2. 1937 proběhlo shromáždění NO, kde se konaly doplňovací volby do RST. Za Františka Matušku byl zvolen nový člen RST Klement Pospíšil, dále byli zvoleni náhradníci Jenovefa Vrbová, Antonín Hájek, Richard Spáčil, revizoři účtů Pavel Ševčík, Josef Válek,

¹³⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 205.

¹³⁸ Tamtéž, s. 200–206.

¹³⁹ Tamtéž, s. 223–228.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 239–244.

Vladimír Stroupek, jejich náhradníci František Matuška, Rudolf Křížek a Blažej Daněk.¹⁴¹ Na schůzi RST 17. 2. 1937 v obecné škole byl zvolen předseda Alois Raška, místopředseda Klement Pospíšil, tajemník a matrikář Metoděj Kučerka, pokladník Ludvík Piskovský, hospodářka Božena Rašková, zapisovatel Josef Hruška, delegát do církevního sněmu Alois Raška a náhradník Metoděj Kučerka, delegát do diecézního shromáždění Alois Raška a náhradník Metoděj Kučerka, který byl mimo jiné zvolen i vzdělavatelem a zastával funkci sbormistra.¹⁴²

Roku 1938 bylo oznámeno diecézní radou, že pokud by NO chtěla pohřbit člověka jiného vyznání nežli CČS, musí to být povoleno diecézní radou. Přičemž povolení se může dát pouze tehdy, jeli alespoň jeden příbuzný zemřelého členem CČS.¹⁴³

V noci z 29. 9. na 30. 9. 1938 byla podepsána mnichovská dohoda, načež došlo k zabránění pohraničního území německými vojsky. Na tyto události upozornil Metoděj Kučerka na shromáždění NO 12. 2. 1939 a vybízel, aby se členové NO sjednotili v pevný celek a podpořili ty sociálně nejslabší a nesměli dopustit ubývání členů NO, a naopak se přičinit o rozšíření jejich řad. NO v Brodku u Přerova nebyla těmito událostmi poškozena, jelikož se obec nenacházela v odstoupeném území a rok 1938 pro ně proběhl klidně. Na rozdíl od předešlých let se nekonala tradiční vánoční nadílka. Veškerá jejich pozornost se totiž obracela na pomoc těm, kteří museli na podzim toho roku opustit své domovy a také chudým členům CČS.

Na shromáždění NO dne 12. 2. 1939 byli zvoleni do RST František Pelikán a Josef Hruška, náhradníci Jenovefa Vrbová, Antonín Hájek, Richard Spáčil, revizoři účtů Pavel Ševčík, Josef Válek, Vladimír Stroupek a jejich náhradníci František Matuška, Rudolf Křížek, Blažej Daněk, delegát na církevní sněm a diecézní shromáždění Alois Raška a jeho náhradník Metoděj Kučerka. O pár dní později 16. 2. 1939 na schůzi RST byl zvolen jako předseda Alois Raška, místopředseda Klement Pospíšil, tajemník a matrikář Metoděj Kučerka, zapisovatel Josef Hruška, pokladník František Pelikán, hospodářka a delegátka do sociálního odboru Božena Rašková. Delegáty do jednoty mládeže se stali Alois Raška a František Pelikán. Dlouholetý pokladník Ludvík Piskovský odstoupil ze své funkce v tomto roce kvůli nemoci a předal RST veškeré knihy, které u sebe měl.¹⁴⁴

¹⁴¹ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951.

¹⁴² ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951; též Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 267.

¹⁴³ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 7.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 11.

V půlce roku 1939 se Alois Raška dozvěděl od předsedy RST NO v Tovačově, že by měl duchovní Jiří Kocan, ustanovený pro NO v Brodku u Přerova, být údajně po letních prázdninách odvolán a dosazen jakožto duchovní do Tovačova, přičemž by NO v Brodku u Přerova byla administrovaná Tovačovem. Tato zpráva, ač nebyla NO v Brodku u Přerova úředně sdělena, byla přijata s nelibostí. Zvěst se nakonec ukázala jako nepravdivá. Dne 1. 9. 1939 byl v Tovačově ustanoven duchovním správcem Josef Příkryl z Plumlova, a tím pádem toho dne skončilo administrování této obce Brodkem u Přerova.¹⁴⁵

1.3.3. Čtyřicátá léta 20. století

Začátek 40. let 20. století se v NO v Brodku u Přerova nesl v duchu vzájemné soudržnosti. Roku 1940 byl duchovní v Brodku u Přerova Jiří Kocan ustanoven katechetou ve Velké Bystřici a spravoval jejich NO.¹⁴⁶ Mezi členy NO se začíná objevovat hodně neplatičů, většinou se jednalo o lidi, co nechodili na bohoslužby, ani na shromáždění NO a vymlouvali se na to, že je doba těžká.¹⁴⁷ CČS také v 40. letech 20. století dostala nový název, a to církev českomoravská. S tímto názvem RST NO v Brodku u Přerova nesouhlasila. Byla toho názoru, že když už se musí název církve měnit, měla by se jmenovat „Církev česká.“¹⁴⁸

Jiří Kocan patřil mezi vlastenecky zanícené duchovní, kteří se nebáli veřejně projevat své postoje. Učinil tak například v průběhu oslav 5. výročí zřízení Protektorátu Čechy a Morava během projevu majora Ladislava Balady. Ještě předtím byl 24. 9. 1940 zatčen gestapem ve Velké Bystřici, kde vyučoval náboženství. O důvodech jeho uvěznění nejsou dochovány přesné záznamy. Duchovní Jiří Kocan strávil přes týden ve vyšetřovací vazbě, do 30. 9. 1940.¹⁴⁹

Na shromáždění NO dne 23. 2. 1941 byli do RST znovu ustanoveni Alois Raška a Metoděj Kučerka po skončení jejich šestiletého období a nově byl zvolen Bedřich Vondra. Byli vybráni náhradníci Bohumil Remiš, Richard Spáčil, Antonín Hájek, revizoři účtů Pavel Ševčík, Ludvík Piskovský, Josef Válek, jejich náhradníci Vladislav Stroupek, Rudolf Křížek, František Raška, jako delegát na diecézní shromáždění Alois Raška a jeho náhradník Metoděj Kučerka. Na schůzi RST došlo k ustanovení předsedy Aloise Rašky, místopředsedy Klementa Pospíšila, tajemníka, matrikáře a sbormistra Metoděje Kučerky, pokladníka Bedřicha Vondry,

¹⁴⁵ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 20–22; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

¹⁴⁶ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 29.

¹⁴⁷ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 30.

¹⁴⁸ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

¹⁴⁹ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 37; též JINDRA: *Sáhnout si do ran tohoto světa*, s. 513.

hospodářky Boženy Raškové. František Pelikán se kvůli zdravotnímu stavu a přílišnému pracovnímu zatížení vzdal funkce v RST.¹⁵⁰

Nejdůležitější změnou v 1941 bylo rozdělení NO v Brodku u Přerova na menší okrsky, v nichž se ustanovili výběrčí členských příspěvků. Důvodem bylo, že za pana Zerzana, který odešel za výdělkem do Německa, převzala funkci výběrčího paní Spáčilová, a když kvůli nemoci nemohla tuto činnost plně vykonávat, usneslo se, rozdělit NO na menší úseky a v nich ustanovit dobrovolné výběrčí. Zmenšil se počet dlužících členů. Díky tomu se také stalo, že se podařilo podchytit skoro všechny členy CČS, kteří se během posledních dvou či tří let do obce přistěhovali a dobrovolně se nepřihlásili k zdejší NO. Navíc se členové NO potýkali s problémem, že se hodně členů odstěhovalo, ale nenahlásili, že jsou pryč, a tak byli stále vedeni v NO. Popřípadě někteří oznámili, že již nejsou v CČS, ale neprokázali se dokumentem od okresního úřadu. Nestálo totiž říct, že jste vystoupili. Člen se musel vést v matrice tak dlouho, dokud nedošlo od okresního úřadu ohlášení o přestupu nebo vystoupení z církve.¹⁵¹

V roce 1944 byly cenné církevní dokumenty, jako například matriky, uschovány ve sklepě bytu duchovního (na adrese Komenského č.p. 397) pro případ nepřátelského náletu.¹⁵²

Roku 1945 po skončení druhé světové války bylo v plánu provést volby všech členů RST a dalších činovníků dle demokratických zásad, proto museli všichni členové RST rezignovat na své funkce.

Dne 29. 6. 1945 došlo ke zvolení nové RST. Jejími členy byli Josef Hruška, Metoděj Kučerka, Ludmila Zajíčková, Klement Pospíšil, Alois Raška, Hynek Souček, náhradníky Stanislav Répal, Hynek Ševčík, Metoděj Drbal – Nelešovice, revizory účtů Josef Válek, Antonín Obermayer, Václav Bednář – Citov, jejich náhradníky František Matuška, Blažej Daněk, Josef Vavříček – Kokry. Zástupcem na diecézní shromáždění i pro církevní sněm byl vybrán Metoděj Kučerka a jako náhradník Klement Pospíšil. Na schůzi nově zvolené RST 29. 7. došlo k rozdělení funkcí RST. Jako předseda byl zvolen Alois Raška, místopředseda Klement Pospíšil, tajemník Metoděj Kučerka, pokladník Ludmila Zajíčková, matrikář a sbormistr Metoděj Kučerka.¹⁵³

¹⁵⁰ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 34–39; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951.

¹⁵¹ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 35–36.

¹⁵² Tamtéž, s. 50.

¹⁵³ Tamtéž, s. 54–59.

V roce 1946 neproběhl žádný zápis do jednatelské knihy. Během tohoto období došlo k výraznému snížení počtu členů NO ČČS v Brodku u Přerova. Ještě v roce 1945 byl počet členů 651. V následujícím roce se odstěhovalo 144 členů, tudíž NO čítala na začátku roku 1947 pouze 507 příslušníků.¹⁵⁴

V roce 1947 museli podle stanov odstoupit ze svých funkcí v RST Zbyněk Souček a Klement Pospíšil a místo nich zvolit nové členy. Zbyňka Součka nahradil Hynek Ševčík, přičemž Klement Pospíšil byl znovuzvolen na svou pozici, náhradníky RST byli ustanoveni Stanislav Répal, Vladimír Stroupek – Brodek u Přerova, Metoděj Drbal – Nelešovice, revizoři účtů František Matuška, Blažej Daněk – Brodek a Josef Vavříček – Kokory, zástupce na diecézním shromáždění Metoděj Kučerka a jeho náhradník Klement Pospíšil. Téhož roku byl dosazen do funkce předsedy Alois Raška, místopředsedy Klement Pospíšil, tajemníka Metoděj Kučerka a pokladníka Hynek Ševčík.¹⁵⁵

Dne 9. 3. 1947 poctil svou návštěvou Brodek u Přerova biskup Bohumír Cigánek. Vykonal zde slavnostní bohoslužby, navštívil zdejší národní výbor a při této příležitosti se podepsal do jednatelské knihy.¹⁵⁶

Na shromáždění NO dne 27. 3. 1949 byli do RST znovu zvoleni na další období Alois Raška a Josef Hruška, náhradník zemřelého Josefa Vavříčka z Kokor Stanislav Répal, dále byli vybráni Oldřich Řezníček – Luková, František Matuška a Blažej Daněk – Brodek u Přerova, revizoři účtů Josef Vleka, František Obermayer – Brodek, Václav Bednář – Citov, delegát na diecézní shromáždění a církevní sněm Metoděj Kučerka a jeho náhradník Klement Pospíšil. Na schůzi RST dne 7. 4. 1949 došlo k volbě funkcionářů, předseda byl Metoděj Kučerka, místopředseda Klement Pospíšil, tajemník Jiří Kocan, pokladník Hynek Ševčík, hospodářka Ludmila Zajíčková a matrikář Metoděj Kučerka.¹⁵⁷

V roce 1949 došlo v Brodku u Přerova k založení nedělní školy v soukromém bytě, počet dětí, které ji navštěvovaly, byl 25.¹⁵⁸

¹⁵⁴ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 63.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 63–66; též ZAO, fond DR ČČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951.

¹⁵⁶ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 67–69.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 71–76.

¹⁵⁸ ZAO, fond DR ČČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

1.3.4. Padesátá léta 20. století

Od roku 1950 se Jiří Kocan plně věnoval duchovní činnosti, jelikož byl ode dne 31. 12. 1949 vyvázán z katechetské služby.¹⁵⁹ A tak v roce 1950 nebyl nadále povinen vyučovat náboženství ve Velké Bystřici, kde byla nově ustanovena katechetka.¹⁶⁰

V roce 1950 se RST nalézala ve složení v podobě: předseda a matrikář Metoděj Kučerka, místopředseda Klement Pospíšil, tajemník a zapisovatel Jiří Kocan, pokladník Hynek Ševčík, hospodář Alois Raška, členové Ludmila Zajíčková a Josef Hruška. Náhradníky RST byli zvoleni Stanislav Répal, Vladislav Stroupek, Ludvík Piskovský, revizory účtů Josef Válek, Antonín Obermayer, Václav Bednář, delegátem na diecézní shromáždění a církevní sněm se stal Metoděj Kučerka a náhradníkem Klement Pospíšil.¹⁶¹

Roku 1951 dne 18. 2. opět proběhly volby a RST se ocitla v sestavě: Josef Válek, František Matuška, Martin Tala, Jaroslav Fürst, Anna Habáňová, Vlasta Klabíková, náhradníci Vladimír Stroupek, František Vyskočil, Oldřich Řezníček, revizoři účtů Hynek Ševčík, Stanislav Répal, Václav Bednář, jejich náhradníci Ludvík Piskovský, Alois Kamas, Augustin Ondruška, delegát na církevní sněm a diecézní shromáždění Josef Válek a jeho náhradník Jaroslav Fürst. Alois Raška byl za svou dlouholetou práci jmenován čestným předsedou RST.¹⁶²

V 50. letech 20. století byl pozemek ke stavbě sboru pronajímán jako zahrádka. Jako místo konání bohoslužeb byl NO od spolku Sokol pronajat sál kina v místním bývalém dělnickém domě, a to dvakrát měsíčně. O budovu dělnického domu měla NO zájem. V případě, že by došlo k jeho prodeji Sokolem, byli jako první na řadě.¹⁶³ Nakonec z této aktivity sešlo, protože v květnu 1954 se výrazně řešila možnost výstavby sboru, jelikož sál kina jako bohoslužebná místnost nevyhovovala. Vzorem pro sbor se měl stát podobný prostor v nedalekém Pěnčíně, a to jak po stránce architektonické, tak způsobem výstavby svépomocí.¹⁶⁴

Co se týče politického citění, komentuje ji duchovní Jiří Kocan takto: „*Církevně politická linie našeho duchovenstva a členů církve je jasná: loajálnost ke zřízení lidově-demokratickému. Nelze jít po dvojích kolejích.*“¹⁶⁵ Místní duchovní Jiří Kocan byl zapojen do veřejné činnosti MNV a pomáhal se socializací vesnice. Někteří členové NO přestali chodit na bohoslužby,

¹⁵⁹ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

¹⁶⁰ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 81.

¹⁶¹ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 80, 1925–1951

¹⁶² Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 84–89.

¹⁶³ Tamtéž, s. 88–97.

¹⁶⁴ ZAO, fond DR CČS(H), Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

¹⁶⁵ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 93.

jelikož byli toho názoru, že duchovní by měli vyvíjet pouze náboženskou činnost. To okomentoval Jiří Kocan takto: „...*církev se nemůže vyhýbat veřejnému životu, protože naše církev je živá, vyrostla z husitských táboritských tradic. Církev jako kvas má pronikat všechno dění kolem nás, aby všude vládla láska, poctivost a spravedlnost...*“¹⁶⁶

V roce 1953 došlo k rezignaci dosavadní RST, jelikož došlo k odstěhování místopředsedy Františka Matušky a Jaroslav Fürst rezignoval. Do RST byli zvoleni na shromáždění NO dne 1. 3. 1953 Josef Válek, Martin Tala, Antonín Obermayer, Jan Volařík, Marie Hornungová, Vlasta Klabíková, náhradníci Antonín Kačerovský, František Vyskočil, Jaroslav Fürst, revizoři účtů Hynek Ševčík, Stanislav Répal, Václav Bednář, a jejich náhradníci Ludvík Piskovský, Oldřich Řezníček, Alois Kamas, delegát na církevní sněm a diecézní shromáždění Josef Válek a náhradník Antonín Obermayer. Dne 17. 4. byl ustanoven jako předseda Josef Válek, místopředseda Martin Tala, tajemník Jiří Kocan, pokladník Jan Volařík, účetní Obermayer, hospodářka Vlasta Klabíková a správu členské matriky měla na starosti Marie Hornungová.¹⁶⁷

O rok později došlo ke změně, jelikož tehdejší účetní Antonín Obermayer byl neustále nemocen a vykonávání jeho funkce v RST pro něj bylo čím dál obtížnější. Bylo usneseno, aby za něj účetnictví vedl Blažej Daněk až do následujícího shromáždění NO v roce 1955. Metoděj Kučerka převzal záležitosti financování sboru, například vedení darů.¹⁶⁸

Dne 25. 2. 1955 se udála v Brodce u Přerova katastrofa, kdy ve zdejší plynárně došlo k výbuchu. Od desáté hodiny večerní do půlnoci vybuchovaly a do vzdálenosti až 500 m létaly kovové láhve s hořícím plynem. Přilehlé domy byly silně poškozeny, zejména v Jiráskově ulici. Ojedinelé výbuchy pokračovaly ještě v následujících dvou dnech. Obětí nehody se stal člen CČS Zdeněk Chytil a mnoho rodin utrpělo věcné škody způsobené ohněm a demolicí.¹⁶⁹

Shromáždění NO v roce 1955 proběhlo dne 27. 2. a byla provedena volba celé RST a činovníků. Do RST byli vybráni Marie Hornungová, Blažej Daněk, Vlasta Klabíková, Martin Tala, Josef Válek, Jan Volařík, jejich náhradníci Alois Hapal, Anna Rašková, Oldřich Řezníček, revizoři účtů Luděk Piskovský, Stanislav Répal, Hynek Ševčík, a náhradníci Jan Psorovec, Antonín Malachta, František Viktorín, delegátem na diecézní shromáždění a církevní sněm se stal Metoděj Kučerka a náhradník Martin Tala.¹⁷⁰

¹⁶⁶ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 100.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 99–101.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 108.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 113.; též LAPÁČEK: *Brodce u Přerova – Historie a současnost*, s. 106.

¹⁷⁰ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 114.

V roce 1956 byla činnost NO v Brodku u Přerova minimální. Duchovní Jiří Kocan byl často nemocen, a když byl zrovna zdrav, věnoval se spíše politické činnosti. Dle situačních zpráv okresního církevního tajemníka (dále jen OCT) Jiří Kocan vystupoval v 2. polovině 50. let 20. století aktivně pro socializaci vesnice, jak v místním JZD, kde se angažoval v administrativě, tak v MNV, ale i v rámci NF, kde se účastnil práce v SČSP, OVOM a ROH. Naopak podpoře náboženského života se nevěnoval, takže CČS ztrácela na životaschopnosti, což kvitují i zprávy církevního tajemníka. V době nemoci Jiřího Kocana jej zastupoval farář Alois Kubiš z Přerova.¹⁷¹

Na shromáždění NO 27. 1. 1957 byli zvoleni do RST Josef Válek, Martin Tala, Blažej Daněk, Jan Volařík, Alois Napal, Marie Hornungová, Ludmila Zajíčková, Vlasta Klabíková, náhradníci Adolf Petruška, Anna Rašková, Oldřich Řezníček, Jan Borovička, revizoři účtů František Viktorín, Ludvík Piskovský, Františka Bradová, náhradníci Hynek Ševčík, Václav Bednář, Jan Borovec, delegát na diecézní shromáždění a církevní sněm Metoděj Kučerka a jeho náhradník Martin Tala.¹⁷² V následujícím roce 1958 se volby nekonaly.¹⁷³

Někteří členové NO CČS v Brodku u Přerova se v roce 1957 zúčastnili slavnostního odhalení pomníku Karla Farského ve Škodějově. Metoděj Kučerka absolvoval kurs laických pracovníků v Nové Vsi nad Nisou. V témž roce NO na květnou neděli navštívil olomoucký biskup František M. Hník.¹⁷⁴ Jinak byla CČS v Brodku u Přerova v pasivitě a návštěvnost bohoslužeb byla malá. Jiří Kocan se léčil v lázních v Jáchymově a pokračoval ve své činnosti v JZD a na MNV v Brodku u Přerova, jelikož ho činnost v NO tolik nezanepřázdňovala. Nekonaly se žádné besídky mládeže ani biblické hodiny.¹⁷⁵

Na shromáždění NO dne 22. 2. 1959 byli zvoleni do RST Martin Tala, Blažej Daněk, Alois Hapal, Pavel Ševčík, František Levý, Marie Hornungová, Vlasta Klabíková, Arnošta Bezděková, náhradníci Anna Rašková, Oldřich Řezníček, Marie Brunová Filomena Volaříková, revizoři účtů František Viktorín, Oldřich Pospíšil, Josef Musil, jejich náhradníci Václav Bednář, Hynek Ševčík, Josef Válek mladší, zástupce na diecézní shromáždění a církevním sněmu Metoděj Kučerka a jeho náhradník Martin Tala. Na schůzi RST dne 5. 4. 1959 byl vybrán jako předseda RST Martin Tala, místopředseda Pavel Ševčík a tajemník Jiří Kocan.

¹⁷¹ Státní okresní archiv Přerov, fond Okresní národní výbor Přerov (dále jen SOKA Přerov, fond ONV Přerov), kt. č. 757, inv. č. 1463, 1956–1960.

¹⁷² Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 120.

¹⁷³ SOKA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 761, inv. č. 1489, 1957–1960.

¹⁷⁴ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 122–124.

¹⁷⁵ SOKA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 757, inv. č. 1463, 1956–1960.; též SOKA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 761, inv. č. 1489, 1957–1960.

Účetním v zastoupení Blažeje Daňka se stal Jiří Kocan a pokladníkem Alois Hapal. Členská matriky vedla Marie Hornungová a hospodářkou byla zvolena Vlasta Vladíková.¹⁷⁶

Roku 1959 se znovu otevřel problém s vlastní bohoslužebnou místností NO. Doposud užívaný sál místního kina se měl po dobu zhruba tří měsíců rekonstruovat, a tak NO dočasně používala místnost zdejší střední školy.¹⁷⁷ Rok 1959 byl také posledním rokem Jiřího Kocana jako duchovního NO CČS v Brodce u Přerova. V roce 1960 odešel do starobního důchodu, ale již na začátku roku 1959 se odstěhoval do Přerova. Přičemž v předchozím roce 1958 žádal o přeložení do Tovačova, což diecézní rada podmínila tím, že musí sehnat služební byt a kancelář pro nového duchovního, protože dům, který měl pronajatý, se měl vrátit pronajímateli. Od 1. 1. 1960 byla NO CČS v Brodce u Přerova administrována farářem Aloisem Kubišem z Přerova, který již dříve zastupoval Jiřího Kocana po dobu jeho pracovní neschopnosti.¹⁷⁸ Jako upomínka na 27 let působení v Brodce u Přerova bylo Jiřímu Kocanovi darováno plnicí pero.¹⁷⁹

1.3.5. Šedesátá léta 20. století

Alois Kubiš převzal agendu NO CČS v Brodce u Přerova dne 3. 1. 1960 v 8:30 hodin v kanceláři NO v Brodce u Přerova, která se nacházela na ulici Komenského č.p. 397. Nový farář byl také požádán, aby převzal účetnictví po účetním Blažejí Daňkovi, který se na jaře 1960 přestěhoval do Grygova. Kromě účetního odešel ze své funkce i pokladník Alois Hapala. Farář Alois Kubiš byl tak nucen převzít funkci tajemníka, účetního i pokladníka.¹⁸⁰

V roce 1960 nebylo v přerovském okrese do výuky náboženství přihlášeno tolik dětí, aby se utvořil obvod pro výuku náboženství, proto se tedy vůbec nevyučovalo. V tomto roce se také nikdo v Brodce u Přerova nepřihlásil na biřmování, bohoslužby se i nadále konaly dvakrát měsíčně.¹⁸¹ Problematické bylo jejich vykonávání, protože dle zpráv OCT se od září 1960 nenašla místnosti ke konání bohoslužeb. Načež OCT žádal radu MNV v Brodce u Přerova, aby přidělila NO místnost, kde by mohla konat bohoslužby dvakrát měsíčně v časovém rozmezí od 7:30 do 8:30 hodin ráno v neděli. Jelikož dříve používala NO sál místního kina, měla jí být tato místnost znovu propůjčena.¹⁸²

¹⁷⁶ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 127–129.

¹⁷⁷ SOkA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 761, inv. č. 1489, 1957–1960.

¹⁷⁸ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 189, inv. č. 1597, 1958–1959.; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 190, inv. č. 103, 1952–1959.

¹⁷⁹ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 130–131.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 130–133.

¹⁸¹ SOkA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 757, inv. č. 1463, 1956–1960.

¹⁸² SOkA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 761, inv. č. 1491, 1960; též SOkA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 757, inv. č. 1463, 1956–1960.

Farář Alois Kubiš měl úřední hodiny každý týden dvakrát, v úterý a pátek, případně podle potřeby dojížděl do kanceláře farního úřadu. Kancelář farního úřadu byla umístěna v domě č.p. 235 v Tyršově ulici u Richarda Spáčila. Mezi úkoly faráře patřily také návštěvy nemocných členů NO CČS v Brodku u Přerova.¹⁸³

Shromáždění NO se konalo dne 5. 3. 1961 v místnosti zdejšího kina. Schůze RST dne 26. 4. 1961 se odehrála v bytě předsedy Martina Taly. Jako předseda RST byl opět zvolen Martin Tala, místopředseda Pavel Ševčík, tajemník Vlasta Klabíková, pokladník Václav Bednář, účetní Bořivoj Janošík, hospodář František Levý, matrikář Alois Kubiš, knihovnice a archivářka Arnošta Bezděková. Hynek Spáčil zůstal jako jediný člen RST bez funkce.¹⁸⁴

V roce 1961 opět vyvstal problém s tím, že NO nemá vlastní místnost, kde by se mohla scházet v časech, které by vyhovovaly většině věřících. Věřící z okolních obcí měli problémy s dopravou do Brodku u Přerova na bohoslužby, které musely být konány v brzkých ranních hodinách, kdy jim bylo povoleno využívat sál místního kina. Od konce června, do druhé poloviny února následujícího roku se NO nemohla sejít k bohoslužebným shromážděním, právě kvůli problému s pronajímáním místnosti a také obtížemi s jejím vytápěním. RST se v tomto období scházela jen podle potřeby.¹⁸⁵

Shromáždění NO se roku 1962 konalo neobvykle pozdě, až 15. 4., jelikož NO nebyla schopna sehnat místnost, která by se vytápěla, a tak musela počkat, až se bohoslužební místnost ohřeje. Na tomto shromáždění se projednávala možnost, že by bylo možné koupit malý domek, u něhož by se přistavěla kaple. Absence shromažďovací místnosti znemožňovala jakoukoliv jinou aktivitu, jako jsou biblické hodiny, či jiná shromáždění, vyjma dvou měsíčních bohoslužeb.¹⁸⁶

V roce 1963 se shromáždění NO nekonalo. Konalo se až v následujícím roce 1964 dne 5. 4. v sále kina. Do RST byli zvoleni: Martin Tala, Pavel Ševčík, Hynek Spáčil, Bořivoj Janošík, Václav Bednář, František Levý, náhradníci: Arnošta Bezděková, Eva Fürstová, Oldřich Řezníček, revizoři účtů: Oldřich Pospíšil, Josef Válek, Josef Musil, jejich náhradníci: Filoména Volaříková, Marie Mojková, Františka Hrušková, delegát na diecézní shromáždění a na církevní sněm Pavel Ševčík a náhradník Františka Hrušková.¹⁸⁷ Schůze RST se konala 5. 4. a

¹⁸³ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 84, 1961, fol 4; též Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 137.

¹⁸⁴ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 136; též ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 84, 1961, fol 7.

¹⁸⁵ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 85, 1962, fol. 5–7.

¹⁸⁶ Tamtéž, fol. 1–7; též Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 144.

¹⁸⁷ ZAO, DR CČS Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

jako předseda byl ustanoven Martin Tala, místopředseda Pavel Ševčík, farář a tajemník Alois Kubiš, pokladník Václav Bednář, účetní Bořivoj Janošík a hospodář František Levý.¹⁸⁸

Shromáždění NO v roce 1965 se konalo dne 14. 3.¹⁸⁹ Téhož roku nebyly děti ve škole vyučovány náboženství, jelikož je rodiče nepřihlásili. Shromáždění NO v roce 1966 dne 3. 4. se konalo v budově MNV, kde docházelo následně i ke konání bohoslužeb.¹⁹⁰

Rok 1966 je posledním rokem, kdy došlo k záznamu do knihy zápisů ze schůzí. Téhož roku onemocněl farář Alois Kubiš a byl nucen odejít do invalidního důchodu. Přičemž až do konce roku 1966 ho v jeho funkci dočasně zastoupil farář Karel Salfický z Olomouce. Od 1. 1. 1967 byl farářem CČS v Přerově a administrátorem NO CČS v Brodce u Přerova Miroslav Spáčil, který tuto funkci zastával až do roku 1973.¹⁹¹

Během roku 1967 došlo k přestěhování majetku NO na FÚ do Přerova. Týkalo se to nábytku, knihovny, spisovny a archivu, došlo k přemístění z nevyhovující místnosti u Richarda Spáčila v Tyršově ulici č.p. 235, čímž bylo zabráněno dalšímu ničení tohoto mobiliáře plesnivěním a vlhkostí, která zachvátila podstatnou část knihovny a inventáře. NO už v této době ztratila potřebné znaky samostatné obce a existovala už nějakou dobu jako bohoslužebné středisko. Příčinou byl malý počet členů, roztržitost příslušníků v osmi politických obcích a hlavně to, že stále neměla vlastní bohoslužebnou místnost a nemohla tak plnit své povinnosti v takové míře, jako ostatní NO, které měly vlastní sbor. Tato skutečnost donutila RST v Brodce u Přerova k rozhodnutí, že by shromáždění NO v budoucnu nenamítalo nic proti tomu, kdyby diecézní rada uznala za vhodné přifařit jejich NO k Přerovu tak, jak tomu bylo v době před osamostatněním brodecké NO. RST měla v roce 1967 následující složení: předseda, Martin Tala, místopředseda Pavel Ševčík, pokladník Bořivoj Janošík (jež přebíral funkci za zemřelého Václava Bednáře), účetní a farář Miroslav Spáčil, členové František Levý a Hynek Spáčil, revizoři účtů Josef Válek a Oldřich Pospíšil.¹⁹²

Shromáždění NO z roku 1968 se konalo dne 26. 5. v místnosti MNV.¹⁹³ V roce 1968 administrátor Miroslav Spáčil zažádal diecézní radu CČS v Olomouci o zasílání veškeré korespondence pro NO CČS v Brodce u Přerova na FÚ v Přerově. Korespondence byla

¹⁸⁸ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 161–162.

¹⁸⁹ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 87, 1965, fol. 1.

¹⁹⁰ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 88, 1966, fol. 1–4.

¹⁹¹ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 5, inv. č. 138, 1968, fol. 30–33; též ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 5, inv. č. 136, fol. 43; též ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 5, inv. č. 137, fol. 32.

¹⁹² ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 5, inv. č. 138, 1968, fol. 30–33.

¹⁹³ Tamtéž, fol. 30.

doposud zasilána na adresu předchozího bydliště faráře Jiřího Kocana (Komenského č.p. 397), která neměla již s farním úřadem a RST nic společného. Poté, co Jiří Kocan odešel v roce 1960 do důchodu, měla NO pronajatou místnost (v Tyršově ulici č.p. 235), tuto provizorní kancelář v roce 1967 zrušila z vážných důvodů.¹⁹⁴

1.3.6. Sedmdesátá léta 20. století

CČS na VI. řádném sněmu roku 1971 změnila svůj název na „Církev československá husitská.“

V Brodku u Přerova se v 70. letech 20. století bohoslužby konaly vždy druhou a čtvrtou neděli v měsíci v 7:30 hodin v budově MNV v I. poschodí.¹⁹⁵

Shromáždění NO roku 1973 se konalo dne 11. 2. v MNV v Brodku u Přerova. Na tomto shromáždění se probírala záležitost přifaření NO CČSH v Brodku u Přerova do NO CČSH v Přerově. O těchto záležitostech se jednalo i v dřívějších letech, před tímto shromážděním byl návrh naposledy projednáván 25. 12. 1971. NO CČSH v Brodku u Přerova byla početně velmi malá. K lednu 1. 1. 1973 čítala 228 členů, z nich 140 v samotném Brodku u Přerova a ostatní v osmi okolních obcích. NO v Brodku u Přerova stále chyběla vlastní bohoslužebná místnost a postrádala všechny předpoklady k tomu fungovat jako samostatná NO. RST nebyla schopná zajistit potřebné funkcionáře k vedení agendy NO. Jako jediné řešení na dosavadní situaci se RST NO CČSH v Brodku u Přerova jevil návrat k původnímu stavu z 30. let 20. století a stát se znovu součástí NO CČSH v Přerově. Předseda Martin Tala dal hlasovat o připojení NO Brodek u Přerova k NO Přerov. Jednomyslně všech osm přítomných návrh schválilo a RST v Brodku u Přerova byla zmocněna k tomu, aby požádala RST v Přerově a diecézní radu v Olomouci o konečnou realizaci tohoto rozhodnutí.¹⁹⁶ Diecézní rada CČSH v Olomouci dne 15. 3. 1973 na zasedání schválila usnesení o připojení NO v Brodku u Přerova k NO CČSH v Přerově s právní účinností od 1. 4. 1973. K tomuto rozhodnutí udělilo souhlas církevní oddělení odboru kultury KNV v Ostravě. Obvod a veškerý majetek NO v Brodku u Přerova převzala RST CČSH v Přerově.¹⁹⁷

¹⁹⁴ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 3, inv. č. 90, 1973, fol. 1–2.; též ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 167, inv. č. 1447, 1953–1987.

¹⁹⁷ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 167, inv. č. 1447, 1953–1987.

2. Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond NO CČS v Brodku u Přerova si prošel složitým vývojem, kdy byl přesouván, skladován v nepříznivých podmínkách a některé jeho části byly ztraceny. Tomu také odpovídá současná podoba fondu, který je v určitých oblastech mezerovitý.

Dne 5. 11. 1930 Zemský úřad v Brně schválil NO CČS v Brodku u Přerova samostatné vedení matrik ode dne 13. 4. 1930. Matriky byly opatřeny v polovině prosince 1930, avšak první zápis byl učiněn 1. 1. 1931.¹⁹⁸ Matrikářem byl zvolen Metoděj Kučerka.¹⁹⁹ Z té doby existují i zmínky o archivu, který byl veden v pořádku, ale scházel k němu index.²⁰⁰ V roce 1933 skončilo přidělení NO CČS v Brodku u Přerova pod duchovní správu v Přerově a do Brodku u Přerova byl přidělen duchovní Jiří Kocan. Kancelář FÚ se nacházela v domě, kde bydlel na adrese Komenského č.p. 397. Roku 1944 byly cenné církevní dokumenty, jako například matrika narozených, oddaných a zemřelých, uschovány ve sklepě právě tohoto domu, kvůli nebezpečí nepřátelského náletu.²⁰¹

NO v Brodku u Přerova dostala v roce 1951 darem skříň na registraturu a tři židle. RST pak sama zakoupila další čtyři židle, psací stůl a stolek pro psací stroj, aby tak vybavila farní kancelář. NO v Přerově navíc NO v Brodku u Přerova darovala starší zachovalý psací stroj společně s dřevěným křížem o velikosti 3 m.²⁰² V roce 1955 dne 24. 1. byla provedena inventarizace za účasti tajemníka ONV v Přerově.²⁰³ Při revizi hospodaření roku 1958 se zjistilo, že účetní evidence se vedla přehledně a zápisy byly čitelné. Přišlo se i na nedostatky, jelikož v převážné části se nepoužívaly předepsané příjmové a výdajové pokladní doklady a na fakturách za knihy se neuváděly signatury, které byly knihám přiřazeny. Nevedl se seznam knih, ani seznam mobiliáře. Cestovní účty se nevyplňovaly podle předpisů a chybělo u nich potvrzení příjmů.²⁰⁴ Co se týče evidence korespondence FÚ a RST do konce roku 1959, Jiří Kocan sdělil, že 31. 12. 1959 ve vlaku vyjíždějícím v 8:03 hodin ráno z Přerova do Brodku u Přerova zapomněl na sedadle balíček, který obsahoval: Knihu došlé a odeslané korespondence RST a FÚ za dřívější léta do konce roku 1959, listiny o stavu knihovny a archivu, přičemž

¹⁹⁸ V současnosti jsou nejstarší matriky uloženy v ZA Opava, Sběrka matrik Severomoravského kraje, sign. ČS-OI II 1, Matrika oddaných, 1931–1949, sign. ČS-OI II 2, Matrika zemřelých, 1931–1949, sign. ČS-OI II 3, Matrika narozených, 1930–1949, sign. ČS-OI II 4, Index narozených, 1931–1949, sign. ČS-OI II 5, Index oddaných, 1931–1949, sign. ČS-OI II 5, Index zemřelých, 1931–1949.

¹⁹⁹ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 20, inv. č. 79, 1922–1950.

²⁰⁰ Kniha zápisů ze schůzí (1922–1938), s. 110.

²⁰¹ Kniha zápisů ze schůzí (1938–1967), s. 50.

²⁰² Tamtéž, s. 91–97.

²⁰³ Tamtéž, s. 113.

²⁰⁴ SOKA Přerov, fond ONV Přerov, kt. č. 761, inv. č. 1490, 1957–1960.

záznam knihovny a archivu byl ve dvou školních sešitech. Ztrátu nahlásil ještě téhož dne v informační kanceláři v Olomouci. Nikdo si jeho hlášení nezapisoval a nikdo nezaslal uvědomění o nálezů.²⁰⁵

Při předávce farního úřadu v roce 1960 administrátorovi Aloisi Kubišovi, diecézní rada konstatovala, že byl „...*předán jen velmi kusý spisový materiál...*“ a nebyl veden přehled o inventáři dokumentů a knih, což mělo být napraveno. Dle sdělení Jiřího Kocana se doposud nepodařilo nalézt jím zapomenutý balík knih došlé a odeslané korespondence ve vlaku ČSD. NO podávala diecézní radě zprávu, že „*spisovna z minulých let od založení náboženské obce prakticky neexistuje a některé spisy archivního charakteru jsme našli v osobní pozůstalosti br. řídícího Met. Kučerky jako jeho osobní věci.*“²⁰⁶ Ke stavu samotného archivu na konci roku farář Alois Kubiš konstatuje: „*ve zdejší náboženské obci není žádného archivu. Je na uvážení, zda několik málo věcí, které tady jsou, do archivu patří, či nikoliv. Jsou všechny pohromadě, a protože je jich opravdu tak málo, jsou přehledné a jsou zatím řazeny ve spisovně. Totiž i ta je prakticky vedena od 1. ledna 1960.*“ O tom, které archiválie měly být zařazeny do archivu, se měl vypracovat seznam.²⁰⁷

Snaha o uspořádání spisovny může souviset s působením faráře Aloise Kubiše, který zpracoval archiv NO v Přerově až po rok 1948 včetně archivů hospodaření. Kromě toho uspořádal spisovnu NO v Přerově až do roku 1954, včetně předem připravené skartace příslušných spisů. Současně zpracoval i registraturu odborů NO v Přerově, odboru sociální práce Jednoty mládeže a zábavního odboru Pobečvan. K jednotlivým celkům pořídil přírůstkový seznam a archivní seznamy, všechno přesně podle řádu pro archivy CČS. Zpracované archivní materiály uložil v pevných archivních krabicích a zvláštních kufříčcích s označením obsahu.²⁰⁸

V roce 1966 došlo k převzetí agendy FÚ farářem Karlem Salfickým, který byl od 1. 10. dočasným administrátorem NO v Brodku u Přerova. Co se týče stavu spisovny toho roku, nacházely se zde spisy FÚ i RST z let 1951–1965, korespondence z roku 1966, podací protokoly FÚ a RST od roku 1960, 2 knihy zápisů ze schůzí RST, kartotéka NO, matriky narozených, oddaných a zemřelých, kniha o pohybu členstva a základní seznam členů, seznam

²⁰⁵ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ Tamtéž.

²⁰⁸ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 167, inv. č. 1447, 1953–1987.

inventáře a knih NO v jednom sešitě, záznamy o hospodářské evidenci včetně dokladů z let 1951–1965 a příslušné části roku 1966.²⁰⁹

V roce 1968 administrátor Miroslav Spáčil zažádal diecézní radu CČS v Olomouci o zasílání veškeré korespondence pro NO CČS v Brodku u Přerova na FÚ v Přerově. Do té doby byla korespondence patrně zasílána na adresu bývalého faráře Jiřího Kocana v Komenského ulici č.p. 397, která již téměř deset let neměla s FÚ a RST nic společného. Poté, co Jiří Kocan odešel do důchodu v roce 1960, měla NO v Brodku u Přerova pronajatou místnost jako kancelář u Richarda Spáčila v Tyršově ulici č.p. 235. Skříň registratury z původní kanceláře byla zapůjčena zdejšímu MNV, jelikož se kvůli výšce nevešla do nové kanceláře.²¹⁰ Provizorní kancelář byla v roce 1967 zrušena a došlo k přestěhování majetku NO v Brodku u Přerova, který se v ní nacházel, a to nábytku, knihovny, spisovny a archivu na FÚ do Přerova. Tím se zabránilo dalšímu ničení tohoto mobiliáře plesnivěním a vlhkostí, která zachvátila podstatnou část knihovny a inventáře. Spisy se nacházely dosud v neuspořádaném stavu a Miroslav Spáčil dále konstatoval, že neví o tom, že by byla vedena kronika NO.²¹¹ Přestože archivní řád z 31. 1. 1951 stanovoval, že vedení pamětní knihy bylo jednoznačně jednou z povinností archiváře a nestačilo její vedení nahradit jinou aktivitou, jako například řádné vedení archivu, jeho pomůcek, či publikační činnost.²¹² V NO v Brodku u Přerova nebyla pamětní kniha zavedena a její funkci zastupovaly knihy zápisů ze schůzí.

Brodecká registratura se tedy od sklonku 60. let 20. století nacházela v budově přerovské NO CČS, odkud byla jako písemná pozůstalost zaniklé náboženské obce převzata v roce 2017 do Ústředního archivu a muzea CČSH v Praze,²¹³ pod jehož správou se nachází dodnes.

²⁰⁹ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

²¹⁰ Tamtéž; též *Knihy zápisů ze schůzí (1938–1967)*, s. 131.

²¹¹ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973; též ÚAM CČSH, fond NO CČSH Brodek u Přerova, kt. č. 5, inv. č. 138, 1968, fol. 30–33.

²¹² BALATKOVÁ, Jitka – KAŇÁK, Bohdan: *Letmé nahlédnutí do péče o písemnosti v československé církvi (husitské)*, In: SMUTNÁ, Kateřina – ŠTARHA, Ivan (ed.): *155 let archivnictví v českých zemích*, Brno 1995, s. 171–172.

²¹³ Dle sdělení Mgr. Marcela Sladkowského, vedoucího Ústředního archivu a muzea CČSH v Praze.

3. Archivní charakteristika fondu

Při pořádání fondu jsem se řídila řádem pro archivy, knihovny a sbírky církevních památek a směrnicemi pro vedení spisoven a výkon správy archivů náboženských obcí CČS(H) z roku 1990.²¹⁴ Jakožto další předloha pro pracovní postup mi byla bakalářská práce od Lucie Vrlové, která se týkala NO CČS(H) v České Třebové.²¹⁵ Při práci jsem využila i Základních pravidel pro zpracování archiválií z roku 2015.²¹⁶ Obecně lze konstatovat, že při pořádání fondu jsem respektovala různé způsoby ukládání dokumentů v průběhu existence NO, a to z důvodu zachování tendencí evidence písemností, což má rovněž důležitou vypovídací hodnotu. Mohla jsem upřednostnit tento postup před čistě věcným pořádáním i díky tomu, že fond není rozsahem velký a orientace v něm není obtížná.

Ve fondu se nacházejí dokumenty z časového rozmezí od roku 1921 až do zániku NO CČS v Brodku u Přerova v roce 1973. V podacím protokolu FÚ z let 1960–1973 jsou navíc i dodatky z let 1983–1988, kdy NO v Brodku u Přerova již neexistovala, ale formulář byl využit pro zaznamenání příšle a odešle pošty NO v Přerově. Fond má rozměr 1,64 bm a je uzavřený. Počet inventárních jednotek fondu je 247 a evidenčních jednotek 44, z toho 12 kartonů, 17 úředních knih, 4 registraturní pomůcky, 6 fotografií, 3 razítka, 2 látkové záložky.

Nejstaršími archiváliemi ve fondu jsou dokumenty týkající se evidence členů NO a knihy zápisů ze schůzí RST a NO, které mají velký historiografický význam, jelikož zčásti slouží i jako náhražka pamětní knihy, která v NO nikdy nevznikla. Mezi další úřední knihy, které se v NO vedly, náleží matriky narozených, oddaných a zemřelých, do kterých se zapisovalo od roku 1950, knihy oznámení bohoslužeb, evidence členů, knihy inventáře a účetní deníky. Úřední knihy jsou dochovány v dobrém stavu, kromě účetních deníků, které utrpěly povrchové poškození pomačkáním a potrháním z toho důvodu, že mají na rozdíl od ostatních knih papírovou vazbu. Kromě účetních deníků jsou v poškozeném stavu obě knihy evidence členů, které sice mají vazbu v pořádku, ale uvnitř je několik listů poškozeno vodou a došlo k rozpítí písma, slepení a potrhání stránek.

Spisový materiál se dělí na registraturní pomůcky a na spisy. Podací protokoly vedené FÚ a RST se dochovaly v dobrém stavu. Protokol FÚ CČS v Brodku u Přerova z let 1960–1973 byl

²¹⁴ KAŇÁK, Bohdan – HOBZA, Radek. *Řád pro archivy, knihovny a sbírky církevních památek v Církvi československé husitské. Směrnice pro vedení spisoven a výkon správy archivů náboženských obcí Církve československé husitské*. Praha 1990.

²¹⁵ VRLOVÁ: *Náboženská obec Církve československé (husitské) Česká Třebová*.

²¹⁶ WANNER, Michal a kol.: *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. Druhé, doplněné a rozšířené vydání, Praha 2015.

v období 1983–1988 využit jako podací protokol NO CČSH v Přerově. Samotné spisy zabírají největší část archivního fondu. Největší spisové celky, které se v NO vedly, byly korespondence FÚ, korespondence RST a účetnictví. Pro snazší orientaci v dokumentech a jejich udržení v určitých celcích bylo třeba je systematicky ukládat, přičemž na nich lze rozpoznat různé způsoby ukládání, které se lišily podle toho, který duchovní měl na starosti kancelář FÚ. Nejčastěji užívaným principem bylo, s různými obměnami, chronologické členění. Jiří Kocan, který působil v NO v Brodce u Přerova, vedl veškerou korespondenci ve svázaných složkách, pro každý rok jednu, přičemž společně s korespondencí byly svázané i církevní oběžníky. Takto byla korespondence vedena v letech 1930–1941 a při pořádání jsem ji ponechala v původním stavu. Korespondence ze 40. a 50. let 20. století je torzovitá, jelikož roku 1959 Jiří Kocan ve vlaku z Přerova do Brodce u Přerova zapomněl na sedadle balíček, který obsahoval knihu došlé a odeslané korespondence RST a FÚ za dřívější léta do konce roku 1959.²¹⁷ Při pořádání korespondence z tohoto období jsem postupovala tím způsobem, že jsem ze složek obsahujících převážně úřední věstníky, církevní časopisy, zprávy, církevní oběžníky, které byly na rozdíl od systému z 30. let 20. století vedeny v 50. letech 20. století zvlášť v samostatných složkách, oddělila jednotlivé dokumenty, které šlo klasifikovat jako korespondenci, kterou jsem spojila s již vyčleněnými listy. Z tohoto důvodu korespondence FÚ a RST ze 40. a 50. let 20. století neobsahuje mnoho písemností a pro přehlednost jsem oddělila dokumenty FÚ a RST. Není jisté, zda se tímto způsobem vedla korespondence v tomto období, ale od roku 1960 již funguje tento systém oddělování korespondence RST a FÚ, přičemž veškerá korespondence před rokem 1950 byla zařazena pod korespondenci RST, jelikož právě RST byla adresovaná většina dokumentů. Za úřadu Jiřího Kocana se účetní dokumenty ukládaly podle věcných souvislostí, a ne podle jednotlivých roků, jako tomu je v následujících letech.

Od roku 1960 byla NO v Brodce u Přerova administrována farářem Aloisem Kubišem do roku 1967. V tomto časovém období byla korespondence RST a FÚ vedena zvlášť ve složkách podle jednotlivých roků. Jednotlivé dokumenty nejsou ve složkách svázané, ale jsou opatřeny čísly jednacími. Společně s korespondencí se ukládaly i církevní oběžníky, které se v 50. letech 20. století vedly zvlášť. Při pořádání jsem zachovala tento systém vedení korespondence. Účetnictví se ukládalo podobným způsobem jako korespondence. Účetní dokumenty se ukládaly do jedné složky podle roku a nesvazovaly se, přičemž v pořadí ukládání písemností zatím nebyl zaveden jednotný systém. Na tento způsob ukládání, jež se lišil od předchozího

²¹⁷ ZAO, fond DR CČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

období, měl pravděpodobně vliv nový duchovní Alois Kubiš, který v tomto roce zastával mimo jiné i funkci účetního.

Roku 1967 byl administrátorem v NO v Brodku u Přerova farář Miroslav Spáčil, který zastával tuto funkci až do zániku NO v roce 1973. Hned roku 1967 zavedl vlastní způsob ukládání korespondence, kdy se dokumenty FÚ třídily zpravidla do čtyř složek dle instituce, se kterou byla korespondence vedena. Jednotlivé listy jsou ve složkách napevno svázané a opatřeny číslem jednacím. Změna nastává v letech 1972 a 1973, kdy je veškerá korespondence FÚ svázaná opět jen v jedné složce. Korespondence RST byla na rozdíl od korespondence FÚ vedena pouze v jedné složce, kde jsou dokumenty svázané, opatřeny číslem jednacím a seřazeny od nejmladšího listu po nejstarší. Účetnictví se od roku 1967 vedlo ve složkách, kde jsou na rozdíl od způsobu vedení z předchozích let jednotlivé dokumenty pevně svázané a na přední desce složky se nachází seznam písemností uložených ve složce, přičemž je stanoveno pořadí, ve kterém se různé druhy účetních dokumentů mají ve složkách řadit. I tento způsob ukládání účetnictví byl pravděpodobně stanoven novým farářem, jelikož roku 1967 zastával Miroslav Spáčil i funkci účetního.

Při pořádání korespondence FÚ a RST jsem ve všech třech obdobích respektovala způsob, kterým byla vedena, kromě periody 40. a 50. let 20. století, kdy jsem musela uměle vytvářet soubory roční korespondence z dokumentů, které jsem vytřídila z jiných nevyhovujících složek, kvůli ztracenému materiálu. U pořádání účetnictví jsem naopak uplatnila na veškerých účetních dokumentech ze všech období systém zavedený Miroslavem Spáčilem, kdy jsem věcně uspořádané dokumenty z let 1939–1959 rozdělila a poskládala do ročních celků, přičemž se dokumenty uložily podle pořadí stanoveného v roce 1967. Účetnictví z let 1960–1967 již bylo vedeno ve složkách podle roku, takže jsem aplikovala systém z roku 1967 pouze na pořadí dokumentů uvnitř ročních složek, protože byly poskládány, asi i díky pozdějším přesunům, nahodile.

Tímto způsobem jsem postupovala i při pořádání zbytku fondu. Pokud se některé dokumenty nacházely svázané ve složkách a existoval v jejich uspořádání systém, tak jsem jej zachovala. Písemnosti, které vytvářely věcný celek, jako například dokumenty Metoděje Kučerky a Jiřího Kocana nebo stavby sboru, jsem nerozdělovala.

Spisy, které se ve fondu nacházejí, se dochovaly celkově v dobrém stavu, jen občas je nějaký dokument lehce potrhán. Při procházení písemností jsem odstranila kovové sponky, abych zabránila budoucímu poškození papíru korozí.

Většinu fondu tvoří písemnosti v českém jazyce. V korespondenci je možné nalézt i pár dopisů ve slovenštině a němčina se ve fondu vyskytuje pouze ojediněle. Týká se to například nevyplněných formulářů z doby německé okupace.

V části s názvem ostatní materiál můžeme nalézt tiskoviny, fotografie osob, přičemž se zde nachází fotografie z roku 1962, kde je zachycena instalace biskupa tehdejší ostravské diecéze Leo Marcelucha, konkrétně okamžik předání biskupské insignie – řetězu. Tato instalace proběhla dne 17. 6. 1962 ve sboru CČS(H) v Ostravě – Mariánských Horách.²¹⁸ Dále se zde nachází fotografie neznámé rodiny, která byla nalezena ve složce s písemnostmi, jež se týkají Jiřího Kocana. Je však velice nepravděpodobné, že by fotografie zachycovala jeho rodinu. Kromě tiskovin a fotografií se zde nachází písně, veršované skladby, podklady pro kázání, upomínkové předměty ve formě dvou vyšívaných látkových záložek, které mají upomínat rodný dům Karla Farského ve Škodějově, razítka RST a FÚ, formuláře a obálky, přičemž v rámci nevyplněných formulářů se ve fondu nachází i nepopsaný a nenadepsaný linkovaný sešit s pevnou vazbou.

Schéma pro pořádání fondu je dle dochovaného materiálu a metodik stanoveno takto:

I. ÚŘEDNÍ KNIHY

1. Úřední knihy farního úřadu

1.1. Matriky

1.2. Knihy oznámení bohoslužeb

2. Úřední knihy rady starších

2.1. Knihy zápisů ze schůzí

2.2. Knihy evidence členů

2.3. Inventární knihy

2.4. Účetní deníky

II. SPISOVÝ MATERIÁL

1. Registraturní pomůcky

1.1. Registraturní pomůcky farního úřadu

1.2. Registraturní pomůcky rady starších

2. Spisy

2.1. Spisy farního úřadu

²¹⁸ ZAO, DR CČS(H) Ol., kt. č. 225, inv. č. 1829, 1962.

2.1.1. Duchovní a pastorační činnost

- 2.1.1.1. Ústavy, řády, normálie
- 2.1.1.2. Úřední věstníky, časopisy, zprávy církevní, oběžníky
(především Ústřední rada CČS v Praze a Diecézní rada CČS v Olomouci)
- 2.1.1.3. Přípisy od státních úřadů a státem řízených organizací
- 2.1.1.4. Korespondence FÚ CČS v Brodku u Přerova
- 2.1.1.5. Změny duchovní správy
- 2.1.1.6. Duchovní náboženské obce

2.1.2. Bohoslužby

2.1.3. Výuka náboženství a duchovní péče o děti a mládež

2.1.4. Ostatní laičtí zaměstnanci

2.1.5. Matriční záležitosti

2.2. Spisy rady starších

2.2.1. Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova

2.2.2. Organizační záležitosti Rady starších

- 2.2.2.1. Podklady pro schůze
- 2.2.2.2. Volby a složení RST

2.2.3. Rada starších – členové

2.2.4. Korespondence RST NO CČS v Brodku u Přerova

2.2.5. Konference, sněmy, shromáždění

2.2.6. Evidence členů

- 2.2.6.1. Roční změny v počtu členů NO CČS
- 2.2.6.2. Podklady a poznámky k změně počtu členů NO CČS

2.2.7. Budova sboru a její zařízení

- 2.2.7.1. Nemovitosti
- 2.2.7.2. Movité věci

2.2.8. Archiv, spisovna a kronikářské záležitosti

2.2.9. Finanční záležitosti

- 2.2.9.1. Roční účetnictví
- 2.2.9.2. Zprávy a přehledy o hospodaření
- 2.2.9.3. Bankovní účty
- 2.2.9.4. Pojištění
- 2.2.9.5. Daň církevní

2.3. Odbory a spolky

III. OSTATNÍ MATERIÁL

1. Tiskoviny

1.1. Materiál k historii církve

2. Fotografie

2.1. Fotografie osob

2.2. Fotografie předmětů a budov

3. Pozvánky

4. Písně

5. Veršované skladby

6. Podklady pro kázání

7. Upomínkové předměty

8. Razítka

9. Formuláře a obálky

Při pořádacích pracích došlo k vytřídění obalového materiálu (cca 0,10 bm), dále písemností NO CČS(H) v Přerově (0,005 bm), které budou delimitovány zpět do spisovny NO. Jedná se o 12 listů z let 1982–1988. Obsahují seznamy zvolené RST a církevní oběžníky od ústřední rady CČSH v Praze.

4. Rozbor obsahu archivního fondu

I. ÚŘEDNÍ KNIHY

Jako první se v inventárním seznamu nacházejí úřední knihy farního úřadu.²¹⁹ V tomto fondu jsou to matriky, konkrétně matrika narozených, oddaných a zemřelých. Dále pak knihy oznámení bohoslužeb. Další typ úředních knih jsou knihy RST. Mezi ně náleží knihy zápisů ze schůzí (jednatelské knihy), knihy evidence členů, inventární knihy, a nakonec řada účetních deníků. Za pozornost stojí knihy zápisů ze schůzí z let 1922–1938 a 1938–1966. NO v Brodsku u Přerova si nevedla pamětní knihu, a právě knihy zápisů ze schůzí zaznamenávající průběh ze shromáždění NO a schůzí RST, mohou nahradit její funkci a stát se studnicí informací o NO. První kniha zápisů ze schůzí z let 1922–1938 obsahuje krátký úvod o počátcích CČS v Brodsku u Přerova a dále rozsáhlé záznamy ze schůzí a shromáždění až do začátku roku 1938.

²¹⁹ V inventárním soupisu se vedle věcného popisu knih objevuje v závorce kurzívou napsané původní označení.

Následující kniha zápisů ze schůzí z let 1938–1966 není zcela popsána, tak jako její předchůdkyně a od 40. let 20. století je pár roků vynecháno. Některé zápisy ze shromáždění NO se nenachází v samotné knize, ale jako samostatné dokumenty ve složce příslušného shromáždění NO. Od 60. let 20. století se kromě písemných zápisů objevují i tištěné, které jsou následně do knihy vlepeny nebo vloženy.

II. SPISOVÝ MATERIÁL

Pod spisovým materiálem jsou hned na začátku uvedeny registraturní pomůcky, které se dále dělí na pomůcky FÚ a RST. V obou případech zde můžeme nalézt podací protokoly. Podací protokol FÚ obsahuje záznamy z let 1960–1973, přičemž v něm jsou i dodatky z let 1983–1988, kdy NO v Brodku u Přerova již neexistovala, ale formulář byl využit pro zaznamenání příšlé a odešlé pošty NO v Přerově. Po registraturních pomůckách následují již samotné spisy.

2. 1. Spisy farního úřadu

Jako první se zde nachází oddíl **2.1.1. Duchovní a pastorační činnost**. Tento oddíl obsahuje 2.1.1.1. Ústavy, řády, normálie, kde můžeme např. vidět výtisk ústavy CČS s podpisem duchovního Jiřího Kocana. V pododdílu 2.1.1.2. Úřední věstníky, časopisy, zprávy církevní, oběžníky jsou dokumenty z 50. let 20. století, až do roku 1960. Oběžníky z jiného časového období jsou zařazeny v oddílu **2.2.5. Korespondence RST CČS v Brodku u Přerova**, jelikož korespondence RST byla vedena od roku 1931 (kam byly přidány i starší dokumenty) až do roku 1941 ve svázaných složkách, obsahujících kromě samotné korespondence právě církevní oběžníky. Rozhodla jsem se tak nezasahovat do původního systému vedení korespondence a zachovat oběžníky i starší korespondenci FÚ v oddílu **2.2.5. Korespondence RST CČS v Brodku u Přerova**. Oběžníky ze 40. let 20. století se zachovaly jen torzovitě a byly přidány také do oddílu **2.2.5. Korespondence RST CČS v Brodku u Přerova** ke stejné torzovité korespondenci RST. Oběžníky z 50. let 20. let byly zařazeny do samostatného oddílu proto, že jich z té doby existuje velké množství, které bylo uloženo v samostatných složkách podle roků. Z nich bylo vytřízeno malé množství torzovité korespondence, jež jsem následně rozdělila do pododdílů 2.1.1.4. Korespondence FÚ CČS v Brodku u Přerova a **2.2.5. Korespondence RST CČS v Brodku u Přerova**. Dalším pododdílem je 2.1.1.3. Přípisy od státních úřadů a státem řízených organizací, kde je přípis z ROH Krajské odborové rady. V pododdílu 2.1.1.4. Korespondence FÚ CČS v Brodku u Přerova nalezneme korespondenci od roku 1950 až do zániku NO v roce 1973. Korespondence FÚ je v 50. letech 20. století torzovitá a byla vytřízena z pododdílu 2.1.1.2. Úřední věstníky, časopisy, zprávy církevní, oběžníky. Do roku 1941 byla

korrespondence RST vedena ve svázaných složkách, přičemž se zde objevují přípisy adresované i FÚ a jsou v oddílu **2.2.5. Korespondence RST CČS v Brodku u Přerova**. Korespondence FÚ ze 40. let 20. století chybí a z 50. let 20. století je torzovitá, jelikož korespondenci FÚ a RST z tohoto období zapomněl tehdejší farář Jiří Kocan ve vlaku.²²⁰ Od roku 1960 funkci faráře zastával Alois Kubiš z NO v Přerově, který administroval NO v Brodku u Přerova až do svého odchodu do předčasného důchodu ke konci roku 1966. V tomto šestiletém intervalu byla korespondence FÚ vedena ve složkách, nesvázaná a opatřena čísly jednacími. V 1967 byl Alois Kubiš nahrazen novým administrátorem v Brodku u Přerova farářem Miroslavem Spáčillem. Ten do roku 1971 vedl roční korespondenci rozdělenou do několika tematických složek. Roky 1972 a 1973 byly však opět vedeny v jedné složce. Pododdíl 2.1.1.5. Změny duchovní správy obsahuje přípisy od Zemského úřadu v Brně, týkající se duchovní správy. Nachází se tam například dokumenty, které přidělují NO v Přerově a Tovačově k duchovní správě NO v Brodku u Přerova. V následujícím pododdílu 2.1.1.6. Duchovní náboženské obce jsou zařazeny písemnosti dlouholetého duchovního v NO v Brodku u Přerova Jiřího Kocana. Kromě dokumentů týkajících se správy a administrování NO, se zde nachází jeho korespondence úřední, ale i osobní, přičemž velkou část jeho osobní korespondence tvoří dopisy jeho první a druhé manželky.

Oddíl **2.1.2. Bohoslužby** zahrnuje plán bohoslužeb a oznámení o bohoslužbách, přičemž jedno z nich má podobu ručně kresleného plakátu, který ohlašoval bohoslužby v době Vánoc.

Následující oddíl **2.1.3. Výuka náboženství a duchovní péče o děti a mládež** obsahuje koncept dopisu diecézní radě CČS v Olomouci se sdělením o výuce mládeže Jiřím Kocanem a list z FÚ CČS v Troubelicích s osobními informacemi o katechetovi Janu Drápalovi.

Další oddíl je **2.1.4. Ostatní laičtí zaměstnanci**. Zde se nachází pouze oznámení varhaníka a sbormistra Metoděje Dohnala o odstoupení z funkce v roce 1937.

Oddíl **2.1.5. Matriční záležitosti** tvoří pouze matriční přílohy v podobě listů o prohlášení za mrtvé Mariany Vyskočilové roz. Látalové, Timoteje Brady a Františky Šedinové roz. Sedláčkové.

²²⁰ ZAO, fond DR CČS(H), kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

Po spisech FÚ následují:

2.2. Spisy rady starších

Spisy RST a FÚ se od sebe strukturou značně odlišují, což je dáno působností obou složek NO. Jediný druh písemností, který mají společný, je korespondence. Prvním oddílem je **2.2.1. Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova**. Zde jsou dokumenty týkající se každoročních shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova. Některé záznamy ze shromáždění NO (např. listina přítomných, zápis z jednání atd.) se vyskytují v oddílu **2.2.4. Korespondence RST CČS v Brodku u Přerova**, jelikož tato korespondence se od roku 1929 do 1941 vedla ve svázaných složkách a tyto dokumenty do ní byly napevno vloženy. Nejvíce dokumentů je zde z období 60. let 20. století, kdy se upouštělo od zapisování průběhu shromáždění NO do knihy zápisů ze schůzí (jednatelské kniha) a místo nich byly vyhotoveny samostatné listy a uloženy zvlášť. Dokumenty ze shromáždění NO z roku 1973 byly vytřízeny z korespondence RST 1973, jelikož nebyly ve složce svázané a neobsahovaly číslo jednací.

V oddílu **2.2.2. Organizační záležitosti Rady starších** nalezneme pododdíl 2.2.2.1. Podklady pro schůze. Tyto se týkaly běžných schůzí RST NO CČS v Brodku u Přerova, které se na rozdíl od shromáždění NO konaly vícekrát do roka. Podklady z let 1940–1944 jsou vedeny v sešitku. Podklady z roku 1960 formou písemných poznámek ze dvou schůzí konaných v tomto roce (20. 4. a 14. 9.). Druhý pododdíl 2.2.2.2. Volby a složení RST se týká záležitostí voleb do RST. Jsou zde veškeré podklady k volbě RST, která se udála v roce 1945 po rezignaci původní RST. Mimo jiné se zde nacházejí kandidátní listiny a seznam členů v nově zvolené RST.

Následující oddíl se jmenuje **2.2.3. Rada starších – členové**. Zde jsou zařazeny písemnosti dlouholetého člena RST, revizora hospodaření NO CČS v diecézi, řídicího učitele v Brodku u Přerova a chovatele včel, Metoděje Kučerky.²²¹ Jsou zde jeho osobní dokumenty, jako je dlužní úpis nebo korespondence. Větší část oddílu ovšem zabírají písemnosti vzniklé z jeho činnosti v diecézním finančním výboru a jako revizora hospodaření NO CČS.

Oddíl **2.2.4. Korespondence RST NO CČS v Brodku u Přerova** obsahuje dokumenty RST z let 1930–1973. V letech 1930–1941 byla korespondence vedena ve svázaných složkách společně s církevními oběžníky. Ze 40. let 20. století chybí a z 50. let 20. století je torzovitá, přičemž její obsah byl vytřízen z pododdílu 2.1.1.3. Přípisy od státních úřadů a státem řízených organizací. Neúplnost ze 40. a 50. let 20. století je zapříčiněna tím, že některé písemnosti FÚ a RST z tohoto

²²¹ Kronika obce III. díl, s. 124.

období zapomněl tehdejší farář Jiří Kocan ve vlaku.²²² Korespondence z let 1960–1966, kdy NO v Brodku u Přerova administroval přerovský farář Alois Kubiš, je vedená ve složkách po jednotlivých letech, nsvázaná, opatřená čísly jednacími a nachází se v ní i církevní oběžníky. Od roku 1967 až do zániku NO v Brodku u Přerova roku 1973, byla NO administrována Miroslavem Spáčillem, který korespondenci vedl ve svázaných složkách, opatřených čísly jednacími a dokumenty jsou seřazeny na rozdíl od předešlých let od nejmladších po nejstarší.

V oddílu **2.2.5. Konference, sněmy, shromáždění** se nachází nejrůznější podklady, poznámky a novinové výstřižky, které se týkají IV. sněmu ČČS, jež se konal v roce 1956.

Oddíl **2.2.6. Evidence členů** obsahuje pododdíl 2.2.6.1. Roční změny v počtu členů NO ČČS, kde se vyskytují většinou vyřazené karty, sumáře, podklady k zemřelým, narozeným a oznámení o vystoupení z ČČS. Další pododdíl je 2.2.6.2. Podklady a poznámky k změně počtu členů NO ČČS, kde jsou kromě poznámek i legitimace Ludmily Novotné-Krejčíkové a Marie Haberlandové.

Následujícím oddílem je **2.2.7. Budova sboru a její zařízení** s pododdílem 2.2.7.1. Nemovitosti, kde se nacházejí písemnosti k pronájmu místností a soubor písemností, týkající se stavby sboru, které zahrnují kromě smluv a zápisů z jednání o stavbě i situační plán a několik náčrtů budovy sboru např. z roku 1936 od Karla Herinka. Druhým pododdílem je 2.2.7.2. Movité věci a dokumenty v něm se týkají zapůjčení taláru, přidělení sádrového poprsí Tomáše Garrigue Masaryka a Jana Amose Komenského, zapůjčení kovového pozlaceného kalicha, provedení inventarizace a přemístění úřadovny NO. Mimo jiné jsou zde poznámky k inventáři místností a knihovny při zrušení NO v Brodku u Přerova a soupis hudebnin, které byly zapůjčeny NO ČČS v Drahotuších.

Oddíl **2.2.8. Archiv, spisovna a kronikářské záležitosti** obsahuje zápis z průzkumu archiválií Okresním archivem v Přerově a podací lístky RST.

V oddílu **2.2.9. Finanční záležitosti** je prvním a nejpočetnějším pododdílem 2.2.9.1. Roční účetnictví, které obsahuje účetnictví z roku 1939 a dále pravidelně od roku 1951 do roku 1973. Účetnictví bylo mnou uspořádáno podle systému z roku 1967, přičemž od tohoto roku se účetnictví svazovalo ve složkách. U některých inventárních jednotek jsou i účetní doklady, které byly vzhledem k jejich objemnosti foliovány zvlášť. Následujícím pododdílem je 2.2.9.2. Zprávy a přehledy o hospodaření, kde se nachází výroční zpráva pokladní za rok 1940 a

²²² ZAO, fond DR ČČS(H) Ol., kt. č. 153, inv. č. 1395, 1953–1973.

rozpočet na rok 1941. Další pododdíl nese název 2.2.9.3. Bankovní účty, kde můžeme nalézt např. spořitelní knížky RST. V následujícím pododdílu 2.2.9.4. Pojištění jsou smlouvy o uzavřeném pojištění RST NO CČS v Brodce u Přerova proti následkům zákonné odpovědnosti a proti škodám způsobeným požárem, bleskem a výbuchem u První české vzájemné pojišťovny. Pododdíl 2.2.9.5. Daň církevní obsahuje seznamy neplaticích členů. Další pododdíl 2.2.9.6. Příjmové doklady a podkladové materiály k účetnictví zahrnuje kromě účetních poznámek a zbytkových dokladů také stvrzenky na příspěvky pro fond na stavbu Husova sboru.

V oddílu **2.3. Odbory a spolky** jsou dokumenty týkající se činnosti sociálního odboru v Brodce u Přerova. Nalezneme zde např. stanovy sociálního odboru, přípisy k sociálním odborům, korespondenci týkající se sociálních odborů a dokumenty související s valnými shromážděními sociálního odboru z let 1936–1938.

III. OSTATNÍ MATERIÁL

1. Tiskoviny

Zde se nachází **1.1. Materiál k historii církve**, který obsahuje novinový článek s názvem „V osvobozené vlasti za lepší církev!“

2. Fotografie

Fotografie se dělí na **2.1. Fotografie osob** a **2.2. Fotografie předmětů a budov**. V první části

2.1. Fotografie osob jsou tři fotografie z roku 1962, kde je zachycena instalace biskupa tehdejší ostravské diecéze Leo Marcelucha, konkrétně okamžik předání biskupské insignie – řetězu. Dále se zde nachází jedna fotografie neznámé rodiny, která byla ve složce s písemnostmi Jiřího Kocana. Druhá část **2.2. Fotografie předmětů a budov** obsahuje dvě fotografie, které se týkají Karla Farského. Na jedné je vyfocen jeho pomník a druhá je upomínková fotografie na jeho domek ve Škodějově. Obě fotografie jsou z roku 1957.

3. Pozvánky

Zde se nalézá pozvání od NO CČS v Brně-Židenicích na slavnost položení základního kamene chrámu Spasitele. Pozvánka obsahuje přivěšenou kovovou ozdobu.

4. Písně

Nalezneme zde šest kopií textu písně „Vezmi, Pane, život můj“ a dokument, který ztotožňuje čísla Farského zpěvníku a „nového“ zpěvníku.

5. Veršované skladby

Nachází se tu podklad k recitaci básně „Vlastní panychida“ od Jiřího Wolкера a ručně psaná báseň „Stařeček hospodář“ od neznámého autora.

6. Podklady pro kázání

Tady můžeme najít kazatelské podněty a výklad žalmu 121.

7. Upomínkové předměty

Obsahují dvě látkové, barevně vyšíváné záložky s motivem domku Karla Farského ve Škodějově a účtenku k nim.

8. Razítka

Zde se nachází tři dřevěná dobře zachovalá razítka. Kulaté razítko RST a obdélníková razítka FÚ a RST.

9. Formuláře a obálky

Zahrnuje nevyplněné formuláře, nepopsané obálky i obálky adresované FÚ a NO CČS.

K nevyplněným formulářům je zařazen i linkovaný nevyplněný nenadepsaný sešit v pevné vazbě.

Fond mohou badatelé využít k výzkumu vedení a vývoje NO CČS(H) v Brodku u Přerova. Dále může sloužit jako doplnění informací k historii městyse Brodek u Přerova, jejíž byla NO CČS(H) součástí. Ve fondu lze zkoumat přísun a úbytek členů, o kterých jsou vedeny záznamy. Kromě členů NO vedla podrobné zápisy o svém hospodaření, kdy jsou k dispozici roční výdaje, zisky a celková hotovost NO. Nelze pominout ani kulturní činnost, kterou se NO angažovala v každodenním životě obce, například divadelní představení, slavnosti k připomenutí upálení Jana Husa nebo Vánoční nadílky. Fond lze také použít ke zkoumání CČS(H) na Olomoucku.

Archivní prameny k NO CČS(H) Brodek u Přerova

Pro další výzkum NO CČS(H) v Brodku u Přerova je vhodné navštívit olomouckou pobočku Zemského archivu v Opavě na adrese U Husova sboru 1191/10, Olomouc, kde se nachází Sběrka matrik Severomoravského kraje, v níž jsou evidovány matriky NO Brodek u Přerova z let 1930–1949. Dále je zde uložen fond: Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc, který obsahuje archiválie z let (1920) 1921–2010. K NO CČS(H) Brodek u Přerova zde nalezneme písemnosti týkající se organizačních záležitostí NO, výuky náboženství, bohoslužeb, korespondence s NO i písemnosti související duchovními Jiřím Kocanem a Aloisem Kubišem. Další důležitý fond se nachází ve Státním okresním archivu v Přerově na adrese Sokolů 193/1, Přerov VIII–Henčlov, a nese název: Okresní národní výbor Přerov. V tomto fondu jsou důležité písemnosti o působení okresního církevního tajemníka, týkající se CČS(H). Například zápisy o stavu v církvi v okrese Přerov, spisy o činnosti diecézní rady, písemnosti k finanční a hospodářské správě církevního majetku, dokumenty o přidělení

místností, plány činnosti nebo osobní věci duchovních. Dále je možné provést průzkum v dalších fondech v SOkA Přerov, a to ve fondu: Archiv městyse Brodek u Přerova, kde najdeme například Kroniku obce II. díl, zachycující roky 1928–1938. Následně fond: Místní národní výbor Brodek u Přerova obsahuje Kroniku obce III. díl se zápisy z let 1952–1995. Informace lze získat i z fondu: Měšťanská škola Brodek u Přerova, kde se např. nachází Školní kronika Brodek u Přerova z let 1919–1939. Pro budoucí bádání by bylo možné propátrat ještě fondy státní správy, a to zejména Okresní úřad Přerov, příp. i další referáty ONV Přerov.

5. Záznam o uspořádání archivního fondu

Archivní fond NO CČS(H) Brodek u Přerova uspořádala, inventář sestavila a úvodem k němu opatřila Karolína Weiglová, studentka oboru Archivnictví na katedře historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v letech 2022–2023.

Závěr

Úkolem bakalářské práce bylo uspořádání fondu Náboženská obec Církve československé (husitské) Brodek u Přerov a sestavení archivní pomůcky k němu. Inventář by měl sloužit badatelům ke snadné orientaci ve fondu. Důležitou částí inventáře, je kromě samotného inventárního soupisu úvod, který obsahuje základní informace o fondu. Obzvláště podstatnou je první kapitola, která pojednává o historii samotné NO CČS(H) v Brodku u Přerova. Vytvoření archivní pomůcky by tak mělo být nápomocné všem, kteří se v budoucnu budou zajímat o církevní, či regionální dějiny v Brodku u Přerova a jeho okolí.

Seznam pramenů²²³

Ústřední archiv a muzeum, fond NO CČSH Brodek u Přerova.

Zemský archiv v Opavě, fond Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc.

Státní okresní archiv Přerov, fond Okresní národní výbor Přerov.

Státní okresní archiv Přerov, fond Archiv městyse Brodek u Přerova.

Státní okresní archiv Přerov, fond Místní národní výbor Brodek u Přerova.

Státní okresní archiv Přerov, fond Měšťanská škola Brodek u Přerova.

Národní archiv, fond Sběrka staničních kronik.

Ústava Církve československé. In: Věstník ministerstva školství a národní osvěty. Praha 1921, roč. III, číslo 21.

Seznam literatury

BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*. In: Vývoj církevní správy na Moravě. Brno 2002, s. 227–231.

BALATKOVÁ, Jitka – KANÁK, Bohdan: *Letmé nahlédnutí do péče o písemnosti v československé církvi (husitské)*. In: SMUTNÁ, Kateřina – ŠTARHA, Ivan (ed.): 155 let archivnictví v českých zemích, Brno 1995, s. 169–172.

BARTOŠ, Jiří a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960. Sv. I., Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848-1960*. Ostrava 1966, s. 313–317.

HELAN, Pavel: *Církve československá (CČS)*. In: ŠIMSOVÁ, Milena: Prošli jsme v jeho síle. Evangelíci v čase druhé světové války. Praha 2003, s. 212–215.

JINDRA, Martin: *Sáhnout si do ran tohoto světa. Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945*. Praha 2017.

JINDRA, Martin (ed.) – SLADKOWSKI, Marcel (ed.): *Biografický slovník Církve československé husitské*. Praha 2020.

²²³ Konkrétní archiválie jsou uvedeny v poznámkách.

KAŇÁK, Bohdan – ČERVENÝ, Vladimír: *Zápas o ideovou orientaci (1920–1924)*, In: BUTTA, Tomáš: 90 let Církve československé husitské. Praha 2010, s. 31–42.

KAŇÁK, Bohdan – HOBZA, Radek: *Řád pro archivy, knihovny a sbírky církevních památek v církvi Československé husitské. Směrnice pro vedení a výkon správy archivů náboženských obcí Církve československé husitské*. Praha 1990.

LAPÁČEK, Jiří: *Brodek u Přerova. Historie a současnost*. Brodek u Přerova, 2001.

ŠEBEK, Jaroslav.: *Církev československá (husitská)*. In: Akademická encyklopedie českých dějin. Sv. 1. Praha 2009, s. 328–331.

TONZAR, David: *Církev československá husitská po roce 1989*. In: BUTTA, Tomáš: 90 let Církve československé husitské. Praha 2010, s. 139–153.

VRLOVÁ, Lucie: *Náboženská obec Církve československé (husitské) Česká Třebová*. Olomouc 2019 (nepublikovaná bakalářská diplomová práce).

WANNER, Michal a kol.: *Základní pravidla pro zpracování archiválií. Druhé, doplněné a rozšířené vydání*. Praha 2015.

Internetové zdroje

Pražská diecéze CČSH, Ústava Církve československé husitské: In:

<https://www.ccs Praha.cz/ustava-cirkve-ceskoslovenske-husitske.html> [cit.26.6. 2023].

Seznam zkratek

CČS	Církev československá
CČSH	Církev československá husitská
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
KNV	Krajský národní výbor
MNV	Místní národní výbor
MV	Místní výbor
NF	Národní fronta
NO	Náboženská obec
OCT	Okresní církevní tajemník
ONV	Okresní národní výbor
OVOM	Okresní výbor obránců míru
SČSP	Svaz československo-sovětského přátelství
ROH	Revoluční odborové hnutí
RST	Rada starších

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Knih
---------	-------	---------------	------

Inventární seznam

I. ÚŘEDNÍ KNIHY

1. Úřední knihy farního úřadu

1.1. Matriky

- | | | | |
|---|---|-----------|---|
| 1 | Matrika narozených NO CČS Brodek u Přerova
(<i>Knih</i> narozených NO CČS Brodek u Přerova)
čes., 30,8 x 42,5 cm, 76 ff., poloplátěná v.,
zachovalá | 1950–1972 | 1 |
| 2 | Matrika oddaných NO CČS Brodek u Přerova
(<i>Knih</i> oddaných NO CČS Brodek u Přerova)
čes., 31,9 x 46,4 cm, 70 ff., polokožená v.,
zachovalá | 1950–1957 | 2 |
| 3 | Matrika zemřelých NO CČS Brodek u Přerova
(<i>Knih</i> zemřelých NO CČS Brodek u Přerova)
česky, 30,8 x 42,6 cm, 50 ff., poloplátěná v.,
zachovalá | 1950–1973 | 3 |

1.2. Knihy oznámení bohoslužeb

- | | | | |
|---|--|-----------|---|
| 4 | Knih oznámení bohoslužeb NO CČS Brodek u
Přerova
(<i>Knih</i> oznámení NO CČS Brodek u Přerova)
čes., 14,4 x 20,8 cm, 56 ff., papírová v., poškozená | 1956–1960 | 4 |
| 5 | Knih oznámení bohoslužeb NO CČS Brodek u
Přerova
(<i>Knih</i> oznámení po bohoslužbách)
čes., 14,5 x 20,9 cm, 58 ff., poloplátěná v.,
zachovalá | 1967–1970 | 5 |

2. Úřední knihy rady starších

2.1. Knihy zápisů ze schůzí

- | | | | |
|---|---|-----------|---|
| 6 | Zápis ze schůzí RST (MV) NO CČS Brodek u
Přerova (<i>Knih</i> jednatelská CČS)
čes., 21,5 x 33,2 cm, 141 ff., poloplátěná v.,
poškozená | 1922–1938 | 6 |
|---|---|-----------|---|

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Knih
7	Zápisy ze schůzí RST NO CČS Brodek u Přerova (<i>Jednatelská kniha církve čsl.m Brodek</i> , vloženy nenalepené zápisy ze schůzí, případně koncepty z let 1964–1967) čes., 21,3 x 33,4 cm, 169 ff., poloplátěná v., zachovalá	1938–1967	7
2.2. Knihy evidence členů			
8	Základní seznam členů NO CČS Brodek u Přerova a okolí od 1. 7. 1959 (<i>Základní seznam členů CČS v Brodce a okolí od 1. 7. 59</i> , poznámky do roku 1965) čes., 22,4 x 30,5 cm, 159 ff., poloplátěná v., poškozená	1952–1963 (1965)	8
9	Přirůstky a úbytky členů CČS v Brodce a okolí od 1. 7. 1959 (<i>Denní záznam o pohybu členů CČS v Brodce a okolí od 1. 7. 59</i>) čes., 22 x 30,5 cm, 61 ff., poloplátěná v., poškozená	1952–1973	9
2.3. Inventurní knihy			
10	Inventář NO CČS v Brodce u Přerova (<i>Knih inventáře NO církve českomoravské v Brodce u Přerova</i> , hudebniny, pozemky, bohoslužebné a kancelářské potřeby) čes., 16 x 20,2 cm, 48 ff., poloplátěná v., zachovalá	1941–1954	10
11	Inventář FU a NO CČS V Brodce u Přerova (<i>Inventář, mobiliář</i>) čes., 21 x 29,8 cm, 6 ff., bez v., zachovalá	1955–1959	11
12	Přehled majetku NO (<i>Přehled o majetku fary NO v Brodce u Přerova</i> , pozemky, účty, pojištění) čes., 21 x 29,8 cm, 4 ff bez v., zachovalá	[1955]–1959	12
13	Inventář NO CČS v Brodce u Přerova (<i>Seznam inventáře a knihovny NO CČS Brodek u Přerova</i> , mobiliář a jeho změny v 60. letech) čes., 20,3 x 29,3 cm, 38 ff., papírová v., zachovalá	1960–1972	13
2.4. Účetní deníky			
14	Pokladní deník NO CČS Brodek u Přerova (<i>Deník příjmů a výdajů</i>) čes., 30,1 x 20,9 cm, 14 ff., papírová v., poškozená	1954–1955	14

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Knih
15	Pokladní deník NO CČS Brodek u Přerova (<i>Deník příjmů a výdajů</i>) čes., 29,1 x 20,5 cm, 40 ff., papírová v., poškozená	1955–1958 (1959)	15
16	Pokladní deník NO CČS Brodek u Přerova (<i>Deník příjmů a výdajů</i>) čes., 29,6 x 20,2 cm, 30 ff., papírová v., poškozená	1959–1962 (1963)	16
17	Pokladní deník NO CČS Brodek u Přerova (<i>Deník příjmů a výdajů</i>) čes., 29,6 x 20,5 cm, 29 ff., papírová v., poškozená	1963–1966	17

II. SPISOVÝ MATERIÁL

1. Registraturní pomůcky

1.1. Registraturní pomůcky farního úřadu

18	Podací protokol FÚ CČS v Brodce u Přerova (<i>Jednací protokol</i> , v letech 1983–1988 využito jako podací protokol NO CČSH v Přerově) čes., 21,7 x 30 cm, 147 ff., poloplátěná, zachovalá	1960–1973 (1988)	18
----	--	---------------------	----

1.2. Registraturní pomůcky rady starších

19	Podací protokol NO CČS v Brodce u Přerova (<i>Jednací protokol RST církve československé moravské v Brodce u Přerova</i>) čes., 21 x 33,6 cm, 31 ff., poloplátěná v., poškozená	1930–1939	19
20	Podací protokol NO CČS v Brodce u Přerova (<i>Jednací protokol NO církve českomor. v Brodce u Přerova</i>) čes., 20,6 x 33 cm, 15 ff., poloplátěná v., zachovalá	1940–1942	20
21	Podací protokol NO CČS v Brodce u Přerova (<i>Jednací protokol</i>) čes., 21,8 x 30,1 cm, 145 ff., poloplátěná v., zachovalá	1960–1973	21

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
<u>2. Spisy</u>			
2.1. Spisy farního úřadu			
2.1.1. Duchovní a pastorační činnost			
2.1.1.1. Ústavy, řady, normálie			
22	Jednací řád shromáždění NO CČS čes., 4 ff.	1962	1
23	Ústava CČS (s podpisem Jiřího Kocana) čes., 48 pp. (původní paginace)	1947	1
2.1.1.2. Úřední věstníky, časopisy, zprávy církevní, oběžníky (především Ústřední rada CČS v Praze a Diecézní rada CČS v Olomouci)			
24	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. dotazník z protestu proti válce v Koreji, vedení matrik) čes., 33 ff.	1950	1
25	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. výuka náboženství, ohlášení, jména archiváře, řád pro archivy, likvidace spolků CČS) čes., 122 ff.	1951	1
26	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. školení archivářů, pokyny pro archivy, řád pro knihovny, jubilejní rok Karla Farského) čes., 172 ff	1952	1
27	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. změna adresy ústřední rady, svolání na synodu, pokyny pro vedení účetnictví v NO CČS) čes., 77 ff	1953	1
28	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. inventarizace) čes., 75 ff	1954	1
29	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. zpráva o olomoucké diecézi CČS za 1955, instalace biskupa Františka M. Hníka) čes., 78 ff	1956	1
30	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. synoda v Olomouci) čes., 65 ff	1957	2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
31	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. zpráva o diecézní rady za rok 1957, rozvrh celocírkevní plánovaných úkolů) čes., 37 ff	1958	2
32	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. zpráva o činnosti diecézní rady CČS v Olomouci za 1958, statut Jednoty duchovenstva CČS) čes., 60 ff	1959	2
33	Církevní oběžníky a různá nařízení (např. přípis týkající se archivů) čes., 9 ff	1960	2
	2.1.1.3. Přípisy od státních úřadů a státem řízených organizací		
34	Přípis z ROH Krajské odborové rady (pokyny pro pojištěnce) čes., 1 f	[1958–1960]	2
	2.1.1.4. Korespondence FÚ CČS v Brodku u Přerova		
35	Korespondence (např. záležitosti matrik a církevního shromáždění) čes., 3 ff	1950	2
36	Korespondence (např. předání matrik na matriční obvody) čes., 3 ff	1952	2
37	Korespondence (zastavení telefonních poplatků) čes., 1 f	1953	2
38	Korespondence (uhrazení cestovních výdajů duchovního) čes., 1 f	1955	2
39	Korespondence (např. zaměstnanci) čes., 2 ff	1957	2
40	Korespondence (statistika bohoslužeb a církevních úkonů) čes., 1 ff	1959	2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
41	Korespondence (např. inventář při předávce NO CČS v Brodku u Přerova, výstupy, výroční shromáždění, revize hospodaření, vzpomínka na zemřelého Metoděje Kučerku, církevní oběžníky) čes., 62 ff	1960	2
42	Korespondence (např. výkaz plánu akcí a ohlášky, výkazy činnosti NO, církevní oběžníky) čes., 58 ff	1961	2
43	Korespondence (např. parte ostravského biskupa Gabriela Chrobáčka, pozvánka na okrskové shromáždění, církevní oběžníky) čes., 29 ff	1962	2
44	Korespondence (např. seznam notového materiálu, adresář NO CČS, získání státního souhlasu pro J. Kocana, církevní oběžníky) čes., 29 ff	1963	2
45	Korespondence (např. výzva farníkům, oznámení bohoslužeb, církevní oběžníky) čes., 23 ff	1964	2
46	Korespondence (např. výkaz církevních úkonů, výkaz a plán akcí, hledání sborové místnosti, církevní oběžníky) čes., 29 ff	1965	2
47	Korespondence (např. prováděcí směrnice k řádu bratrské svépomoci, protokol o předání agendy NO CČS v Brodku u Přerova Karlovi Salfickému na dobu pracovní neschopnosti Aloise Kubiše, církevní oběžníky) čes., 41 ff	1966	2
48	Korespondence (dle původního členění) I. Ústřední rada a úřední zprávy II. Diecézní rada a okrsek III. Okresní církevní tajemník a státní úřady IV. Různé čes., 38 ff	1967	2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
49	Korespondence (dle původního členění) I. Ústřední rada a ústřední zprávy II. Diecézní rada a okrsek III. OCT a veřejné úřady IV. Různé (složka je prázdná) čes., 40 ff	1968	2
50	Korespondence (dle původního členění) I. Ústřední rada a úřední zprávy II. Diecézní rada a okrsek III. OCT a veřejné úřady IV. Různé čes., 44 ff	1969	2
51	Korespondence (dle původního členění) I. Ústřední rada, Husova československá bohoslovecká fakulta, Blahoslav II. Diecézní rada, okrsková rada, farní úřady IV. Různé čes., 27 ff	1970	2
52	Korespondence (dle původního členění) I. Ústřední rada, Husova fakulta, Blahoslav II. Diecézní rada, Okrsková rada, farní úřady III. ONV – církevní oddělení, veřejné úřady (využity desky z roku 1970) IV. Různé čes., 53 ff	1971	3
53	Korespondence (např. plán bohoslužeb a akcí, výkaz úkonů, církevní oběžníky) čes., 54 ff	1972	3
54	Korespondence do 16. 4.1973 (např. výkaz funkcí, plán akcí, církevní oběžníky) čes., 7 ff	1973	3
	2.1.1.5. Změny duchovní správy		
55	Změna územního rozsahu NO CČS v Brodku u Přerova (přidělení Tovačova a dočasně i Přerova) čes., 8 ff	1932–1938	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
	2.1.1.6. Duchovní náboženské obce		
	<i>Jiří Kocan (1899–1971)</i>		
56	Ustanovení Jiřího Kocana duchovním v Brodku u Přerova včetně motivačního dopisu Jiřího Kocana (oznámení a žádost, vyhovění žádosti diecézní radou, uvědomění o ustanovení) čes., 3 ff	1933	3
57	Administrování Brodku u Přerova z NO CČS Přerov a odchod Jiřího Kocana na odpočinek čes., 6 ff	1959	3
58	Protokol o převzetí agendy farního úřadu mezi Jiřím Kocanem a Aloisem Kubišem čes., 5 ff	1960	3
	<i>Korespondence Jiřího Kocana</i>		
	<i>Rodinná korespondence</i>		
59	Marie Kocanová – první manželka (dopis Jiřího a dcery Nadi z Luhačovic 1934 včetně odpovědi, dopisy od Marie biskupovi Bohumíru Cigánkovi ohledně rodinných poměrů 1947, dopis Jiřího 1950) čes., 6 ff	1934–1950	3
60	Františka Kocanová – druhá manželka (dopis manželovi Jiřímu a odpověď na něj 1956, opisy dopisů první ženě Marii Kocanové 1946 a s.d.) čes., 7 ff	1946–1950, s.d.	3
	<i>Osobní korespondence</i>		
61	Dopis pro přátele z mládí čes., 3 ff	1923	3
62	Dopis pro doktora Ilariona Dolnyeckého (včetně obálky) čes., 2 ff	1956	3
63	Rodina Vojtková, Nenakonice čes., 2 ff	s.d.	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
<i>Úřední korespondence</i>			
64	Oznámení o úmrtí – parte (František Hrazdil, Aurelie Procházková roz. Stehlíková, Bohdan Háva) čes., 3 ff	1935–1936	3
65	Dopis církevnímu odboru KNV Olomouc čes., 1 f	1956	3
66	Prázdně obálky adresované Jiřimu Kocanovi čes., 2 ff	1956	3
<i>Úvahy a další práce</i>			
67	Dopis Ježíškovi čes., 1 f	1937	3
68	Rozbor jména a narození Ireny-Miroslavy čes., 2 ff	s.d.	3
2.1.2. Bohoslužby			
69	Plány a výkaz bohoslužeb a dalších akcí čes., 5 ff	1958–1959	3
70	Oznámení o bohoslužbách v době Vánoc ve formě plakátku čes., 1 f	1950	3
71	Oznámení (ohlášky bohoslužeb) čes., 7 ff	1966	3
72	Pozvánka na bohoslužby v době Vánoc čes., 1 f	1970	3
2.1.3. Výuka náboženství a duchovní péče o děti a mládež			
73	Jiří Kocan, farář – sdělení Diecézní radě v Olomouci o výuce mládeže čes., 1 f	1935	3
74	Jan Drápal, katecheta – osvědčení pro výuku náboženství čes., 1 f	[po 1950]	3
75	Oznámení církevní tajemnice (Lídy?) Valentové o výuce náboženství v NO CČS Brodek u Přerova čes., 1 f	1959	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
2.1.4. Ostatní laičtí zaměstnanci			
76	Metoděj Dohnal, varhaník a sbormistr – odstoupení z funkce čes., 1 f	1937	3
2.1.5. Matriční záležitosti			
77	Matriční přílohy (o prohlídce mrtvého) čes., 3 ff	1957–1959	3
2.2. Spisy rady starších			
2.2.1. Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova			
78	Shromáždění NO (dříve označované valné) CČS v Brodku u Přerova 7. 2. 1937 (pozvánka, volební protokol) čes., 4 ff	1937	3
79	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 12. 2. 1939 (zápis z jednání, přednesené zprávy činovníků, poznámky) čes., 18 ff	1939	3
80	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 22. 2. 1942 (zápis z jednání, korespondence kolem jeho ověřovatelů, listina přítomných, revizní zpráva za rok 1941, rozpočet na rok 1942, poznámky) čes., 8 ff	1942	3
81	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 26. 3. 1944 (zápis z jednání, pozdrav od Františka Bradáče, listina přítomných, revizní zpráva za roky 1942 a 1943) čes., 8 ff	1944	3
82	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 16. 2. 1947 (příjmy vydání za 1946, rozpočet 1947, zpráva matrikáře, volba RST) čes., 9 ff	1947	3
83	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 27. 2. 1955 (poznámky) čes., 1 f	1955	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
84	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 5. 3. 1961 (zápis z jednání, svolávací vyhláška, listina přítomných, zpráva o životě NO v roce 1960, schválení účetní uzávěrky za rok 1960, rozpočet NO na rok 1962, žádost o souhlas s navrženými kandidáty, zápis o ustavující schůzi RST v 1961, oznámení, kandidátní listiny, podkladový materiál) čes., 74 ff	1961	3
85	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 15. 4. 1962 (zápis z jednání, svolávací vyhláška, listina přítomných, zpráva o životě NO za rok 1961, účetní uzávěrka za rok 1961, zpráva o provedené revizi pokladního deníku, návrh rozpočtu NO na rok 1963, žádost o provedení revize hospodaření NO za rok 1961, zahajovací proslov, pořad jednání, pozdrav) čes., 32 ff	1962	3
86	Shromáždění NO CČS ze dne 5. 4. 1964 za léta 1962 a 1963 (zápis z jednání, listina přítomných, pořad, úvodní slovo, zpráva o životě NO za 1962 a 1963, projednání a schválení účetní uzávěrky za rok 1962 a 1963, projednání a schválení rozpočtu na rok 1964 a 1965, volby členů RST, náhradníků a ostatních funkcionářů, zápis o provedené revizi pokladního deníku, podkladové materiály) čes., 33 ff	1964	3
87	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 14. 3. 1965 (zápis z jednání, pořad, listina přítomných, projev předsedy, pozdrav od biskupa, zpráva o NO v roce 1964, zpráva k účetní uzávěrce za rok 1964, revizní zpráva o hospodaření NO v roce 1964, návrh rozpočtu NO na rok 1966, podkladový materiál) čes., 21 ff	1965	3
88	Shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 3. 4. 1966 (zápis z jednání, oznámení, svolávací vyhláška, listina přítomných, pořad, projev předsedy, úhrnná zpráva o životě NO v roce 1965, schválení účetní uzávěrky z roku 1965, návrh rozpočtu na rok 1967, podkladový materiál) čes., 30 ff	1966	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
89	Shromáždění NO CČS v Brodce u Přerova 1966 a 1967 konané 26. 5. 1968 (zápis z jednání, pořad, listina přítomných, volba dvou zapisovatelů a dvou ověřovatelů, souhrnná zpráva o životě NO a činnosti RST, zpráva administrátora, zpráva o hospodaření 1966 a 1967, zpráva přehlížitelů účtů, schválení rozpočtu na rok 1969, podkladový materiál) čes., 22 ff	1968	3
90	Shromáždění NO CČS(H) v Brodce u Přerova 11. 2. 1973 (zápis z jednání o připojení k NO Přerov, listina přítomných) čes., 2 ff	1973	3
2.2.2. Organizační záležitosti Rady starších			
2.2.2.1. Podklady pro schůze			
91	Jednání RST NO CČS Brodek u Přerova – podklady pro schůze čes., 10 ff	1940–1944	3
92	Výpisky ze schůzí RST ohledně funkcionářů a jejich voleb čes., 2 ff	1945–1947	3
93	Jednání RST NO CČS Brodek u Přerova – podklady pro schůzi 20. 4. a 14. 9. čes., 19 ff	1960	3
2.2.2.2. Volby a složení RST			
94	Volby 1945 (listina navržených, rezignace RST, zápis o valném shromáždění NO CČS v Brodce u Přerova 22. 7. 1945 ohledně rezignace původní RST a voleb nové RST, formuláře nevyplněných volebních lístků, přípisy k volbám 1945, vzory volebních lístků, prohlášení a osvědčení o české národnosti činovníků CČS, složení volebního výboru) čes., 31 ff	1945	3
95	Kandidátní listiny pro volbu RST čes., 4 ff	1957, 1959, 1961	3
96	Složení zvolených RST čes., 2 ff	[po 1960]	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
97	Zvolená RST čes., 1 f	1964	3
2.2.3. Rada starších – členové			
Metoděj Kučerka (1885–1960, dlouholetý člen RST, revizor hospodaření NO CČS v diecézi, řídicí učitel v Brodku)			
<i>Osobní věci</i>			
98	Poznámky týkající se školního působení (služné) čes., 2 ff	1935–1936	3
99	Dlužní úpis – výpůjčka Metoděje Kučerky od NO CČS v Brodku u Přerova čes., 2 ff	1939	3
100	Nominace na mimořádné diecézní shromáždění čes., 1 f	1946	3
101	Osobní korespondence (Roman Suchomel, Žamberk a pozdrav účastníků z kurzu pro laické pracovníky CČS) čes., 6 ff	1957–1958	3
<i>Činnosti týkající se finančních záležitostí</i>			
102	Přípisy a normálie, reflektující finanční záležitosti (např. hospodářský a finanční řád CČS, ústava CČS) čes., 81 ff	1956–1959	3
103	Úřední korespondence týkající se jeho činnosti v diecézním finančním výboru a jako revizora hospodaření NO CČS (s Diecézní radou CČS v Olomouci, RST CČS v Přerově, RST CČS v Bystročice, FÚ CČS v Plumlově, RST CČS v Tovačově, RST CČS v Drahotuších, FÚ CČS v Lošticích) čes., 12 ff	1935–1959	3
104	Plán revizí hospodaření NO CČS v olomoucké diecézi čes., 5 ff	1958–1959	3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
105	Zprávy a zápisy o revizích hospodaření NO CČS (Plumlov, Bystročice, Valašské Meziříčí, Tovačov, Přerov, Drahotuše, Velký Týnec, Troubelice, Loštice, Šternberk) čes., 21 ff	1957–1959	3
106	Nevyplněné formuláře zprávy o revizi hospodaření, vzory zprávy o revizi (včetně vlastnoručních poznámek) čes., 5 ff	s.d.	3
107	Poznámky (výpis z jízdních řádů po diecézi) čes., 3 ff	s.d.	3
108	Prázdné obálky adresované Metoději Kučerkovi čes., 8 ff	1957–1959, s.d.	3
2.2.4. Korespondence RST NO CČS v Brodku u Přerova			
109	Korespondence (např. církevní oběžníky, výsledek voleb výboru CČS v Majetíně, žádost o schválení vedení matrik) čes., 68 ff	1931 (1929)	4
110	Korespondence (např. přípis ke zřízení farní kanceláře, rozpočet, účetní uzávěrka) čes., 51 ff	1932 (1933)	4
111	Korespondence (např. církevní oběžníky, ustanovení poradců NO CČS, pohřby jinověrců a bezvěrců, rozpočet, účetní uzávěrka) čes., 48 ff	1933	4
112	Korespondence (např. pozvání na výroční shromáždění, listina přítomných na výročním shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova dne 4. 2. 1934 statistika členů církve, správa hospodářská na rok 1933, církevní oběžníky, poznámky) čes., slov., něm., 90 ff	1934	4

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
113	Korespondence (např. listina přítomných na výročním shromáždění NO CČS v Brodku u Přerova 10. 2. 1935, přehled hudebnin, hospodářská správa za rok 1934, zpráva místní jednoty mládeže, přehled členů, církevní oběžníky) čes., 53 ff	1935	4
114	Korespondence (např. žádost o směnu pozemku, církevní manifestace v Přerově, církevní oběžníky) čes., 41 ff	1936	4
115	Korespondence (např. listina přítomných na výročním shromáždění NO CČS 7. 2. 1937, poděkování od Antonína Formandla za blahopřání k sňatku, církevní oběžníky) čes., slov., 49 ff	1937	4
116	Korespondence (např. plat duchovního Jiřího Kocana, řádné placení církevní daně, církevní oběžníky) čes., 22 ff	1938	4
117	Korespondence (např. listina přítomných na výročním shromáždění 12. 2. 1939, církevní oběžníky) čes., 27 ff	1939	4
118	Korespondence (např. listina přítomných na výročním shromáždění 4. 2. 1940, církevní oběžníky) čes., 36 ff	1940	4
119	Korespondence (např. doplňovací volba RST, slib poslušnosti RST Protektorátu a Velkoněmecké říši, církevní oběžníky) čes., 38 ff	1941	4
120	Korespondence (např. přípis k daním, příjmům a vydáním NO CČS, odevzdání zvonů, vzor pro rozpočet a účetní výkazy v době okupace) čes., 8 ff	1942	4

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
121	Korespondence (např. korespondence odboru sociální práce ohledně literatury) čes., 1 f	1945	4
122	Korespondence (např. přípisy k volebnímu řádu biskupa) čes., 10 ff	1946	4
123	Korespondence (např. přípis ohledně politické příslušnosti duchovních) čes., 2 ff	1948	4
124	Korespondence (např. přípis ohledně služebního bytu včetně odpovědi, prohlášení o služebním bytu) čes., 9 ff	1949	4
125	Korespondence (např. přiznání příspěvku na hrazení rozpočtového schodku od ústřední rady CČS v Praze) čes., 2 f	1950	4
126	Korespondence (např. dotazník o stavu NO CČS) čes., 5 ff	1951	4
127	Korespondence (např. přípis o církevní dani) čes., 8 ff	1953	4
128	Korespondence (např. povolení od tělocvičné jednoty Sokol v Brodsku u Přerova používat dvakrát měsíčně místnost v Dělnickém domě za účelem bohoslužeb) čes., 2 ff	1954	4
129	Korespondence (dopis od biskupa Václava Janoty ohledně bohoslovců) čes., 1 f	1956	4
130	Korespondence (např. přípisy vydané NO CČS v Brodsku u Přerova a RST, řešení bohoslužebné místnosti, církevní oběžníky) čes., 109 ff	1960	4

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
131	Korespondence (např. uvolnění místnosti pro bohoslužby, přípis k rezignaci biskupa Františka M. Hníka, církevní oběžníky) čes., 79 ff	1961	4
132	Korespondence (např. parte Františka M. Hníka, plán bohoslužeb, problémy se sborovou místností, církevní oběžníky) čes., 40 ff	1962	4
133	Korespondence (např. vrácení daňových známek, objednání účetního deníku, plán bohoslužeb, církevní oběžníky) čes., 50 ff	1963	4
134	Korespondence (např. výkaz církevních výkonů, používání kina k bohoslužbám, církevní oběžníky) čes., 59 ff	1964	5
135	Korespondence (např. propůjčení místnosti v budově MNV, poděkování za blahopřání k 50. narozeninám od biskupa ČČS Leo Marcelucha, vyúčtování daně, církevní oběžníky) čes., 53 ff	1965	5
136	Korespondence (např. stav členstva, stav archivu NO ČČS, ustanovení Karla Salfického farářem a administrátorem NO ČČS v Brodku u Přerova podobu pracovní neschopnosti Aloise Kubiše, církevní oběžníky) čes., 57 ff	1966	5
137	Korespondence (např. ustanovení Miroslava Spáčila administrátorem a odchod do důchodu Aloise Kubiše, hlášení o stavu archivu, církevní oběžníky) čes., 33 ff	1967	5
138	Korespondence (např., ohledně revize hospodaření, zápis z výročního shromáždění NO, církevní oběžníky) čes., 55 ff	1968 (1969)	5

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
139	Korespondence (např. přání, pastýřský list biskupů k 50. výročí CČS, přehled o NO, církevní oběžníky) čes., 49 ff	1969	5
140	Korespondence (např. přípis ohledně církevní daně, objednání tiskovin, revize hospodaření, církevní oběžníky) čes., 24 ff	1970	5
141	Korespondence (např. parte Jiřího Kocana, pronajatá místnost v MNV, církevní oběžníky) čes., 47 ff	1971	5
142	Korespondence (např. rozpočet NO – příručka pro RST, statistika, církevní oběžníky) čes., 49 ff	1972	5
143	Korespondence do 25. 5. (např. připojení k Přerovu, církevní oběžníky) čes., 29 ff	1973	5
2.2.5. Konference, sněmy, shromáždění			
<i>IV. sněm CČS</i>			
144	Základní podklady pro IV. sněm CČS (jednací řád, novela ústavy CČS a dodatek, hospodářský a finanční řád CČS, novela hospodářského a finančního řádu CČS a dodatek, novela přílohy C a D základů řádu duchovní péče CČS, novela kárného řádu CČS, svolávací vyhláška) čes., 45 ff	1956	5
145	Projev patriarchy dr. Františka Kováře čes., 6 ff	1956	5
146	Poznámky účastníka (M. Kučerka) z průběhu IV. řádného sněmu a jejich představení členům NO CČS čes., 6 ff	1956	5
147	Ohlasy sněmu v novinách (speciální číslo novin Český zápas, ročník XXXIX, č. 41 – článek „Zasedá čtvrtý církevní sněm“ a další novinové články) čes., 10 ff	1956	5

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
2.2.6. Evidence členů			
2.2.6.1. Roční změny v počtu členů NO CČS			
148	Změny v počtu členů MV CČS v Brodku u Přerova (vyřazená karta) čes., 1 f	1921	5
149	Změny v počtu členů MV CČS v Brodku u Přerova (vyřazené karty) čes., 2 ff	1922	5
150	Změny v počtu členů MV CČS v Brodku u Přerova (vyřazená karta) čes., 1 f	1929	5
151	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (podklady k výstupům) čes., 1 f	1931	5
152	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (podklady k výstupům, vyřazené karty) čes., 2 ff	1934	5
153	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (odstěhování) čes., 1 f	[1935/1936]	5
154	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (vyřazená karta) čes., 1 f	1942	5
155	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (vyřazené karty) čes., 2 ff	1943	5
156	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumáře) čes., 3 ff	1944	5
157	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumáře) čes., 8 ff	1945	5
158	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumář za II. pololetí) čes., 2 ff	1946	5

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
159	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumář) čes., 3 ff	1947	5
160	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumáře, vyřazené karty) čes., 6 ff	1948	5
161	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (vyřazené karty) čes., 2 ff	1950	5
162	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (oznámení o vystoupení – dopis člena KSČ) čes., 1 f	1958	5
163	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (oznámení o vystoupení) čes., 1 f	[1958–1959]	5
164	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (oznámení o vystoupení) čes., 5 ff	1959	5
165	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumář, vyřazené karty, podklady k narozeným podklady ke křestním listům, podklady k zemřelým, včetně parte Metoděje Kučerky) čes., 14 ff	1960	5
166	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumáře a přehled, změn a bydliště, vyřazené karty, podklady k zemřelým) čes., 19 ff	1961	5
167	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (sumář, vyřazené karty, podklady k narozeným, oznámení o vystoupení, podklady k zemřelým) čes., 59 ff	1962	5
168	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (vyřazené karty, oznámení o vystoupení, podklady k zemřelým) čes., 36 ff	1963	5
169	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (vyřazené karty, podklady k zemřelým) čes., 21 ff	1964	6

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
170	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (vyřazené karty, podklady k narozeným, podklady k zemřelým) čes., 12 ff	1965	6
171	Změny v počtu členů NO CČS v Brodku u Přerova (výkazy přestěhovaných rodin) čes., 2 ff	1966	6
2.2.6.2. Podklady a poznámky k změně počtu členů NO CČS			
172	Poznámky k pohybu členstva čes., 5 ff	[1960–1964]	6
173	Legitimace Ludmily Novotné-Krejčíkové čes., 1 f	1952–1963	6
174	Karta Marie Haberlandové čes., 1 f	1955–1961	6
2.2.7. Budova sboru a její zařízení			
2.2.7.1. Nemovitosti			
175	Pronájmy místností (v Brodku u Přerova a v Nelešovicích) čes., 6 ff	1931–1932, 1935	6
176	Stavba sboru (smlouvy o pronájmu pozemku, směna pozemků s obcí včetně plánu a přiznání k vyměření poplatkového ekvivalentu z hodnoty pozemků, předpisy ke stavbě sborů CČS, zápisy z jednání o pozemcích a stavbě sboru, situační plán, náčrty sboru) čes., 47 ff	1928–1958	6
177	Výkaz církevních budov a jejich oprav čes., 1 f	1967	6
2.2.7.2. Movité věci			
178	Žádost o zapůjčení taláru od NO CČS Přerov čes., 1 f	1938	6
179	Přidělení sádrového poprsí Tomáše Garrigue Masaryka a Jana Amose Komenského RST z obecné školy v Hanušovicích za účelem výzdoby bohoslužebné místnosti čes., 1 f	1939	6

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
180	Zapůjčení kovového pozlaceného kalicha od Ústřední rady CČS čes., 1 f	1951	6
181	Zápis o provedené inventarizaci FÚ CČS v Brodku u Přerova čes., 1 f	1955	6
182	Úřadovna NO CČS – přemístění do čp. 235 (namísto č.p. 144) čes., 1 f	1959	6
183	Poznámky k inventáři místností a knihovny při zrušení NO CČS v Brodku u Přerova čes., 2 ff	[1973]	6
184	Soupis hudebnin zapůjčených do NO CČS Drahotuše čes., 1 f	s.d.	6
2.2.8. Archiv, spisovna a kronikářské záležitosti			
185	Průzkum archiválií Okresním archivem v Přerově čes., 1 f	1959	6
186	Podací lístky RST čes., 5 ff	1961–1966	6
2.2.9. Finanční záležitosti			
2.2.9.1. Roční účetnictví			
187	Účetnictví (rozpočet na rok 1939, výroční účet, výkaz jmění, pokladniční zpráva za rok 1938, příjem) čes., 6 ff	1939	6
188	Účetnictví (vyúčtování za hromadný odběr periodika Český zápas, účetní doklady) čes., 168 ff	1951	6
189	Účetnictví (pokladní kniha, účetní doklady) čes., 158 ff	1952	6

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
190	Účetnictví (pokladní kniha, hlavní kniha, sborník měsíčních výsledků, rekapitulační výkaz, účetní doklady) čes., 274 ff	1953	6
191	Účetnictví (pokladní kniha, zápis o revizi hospodaření, účetní doklady) čes., 262 ff	1954	7
192	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, zpráva o kontrole hospodaření, zpráva o revizi hospodaření, účetní doklady) čes., 283 ff	1955	7
193	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, poznámky k revizi hospodaření, účetní doklady) čes., 324 ff	1956	7
194	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, účetní doklady) čes., 296 ff	1957	7
195	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, výplatní list, mzdový list, příloha k výkazu o hospodaření, účetní doklady) čes., 220 ff	1958	8
196	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, výplatní list, mzdový list, výběrčí listiny, účetní doklady) čes., 198 ff	1959	8

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
197	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy a koncepty, úhrnný mzdový list a prohlášení plátce daně, zásobník poštovních a daňových známek 1960 a 1961, přírůstek inventáře a knihovny, církevní známky, korespondence k výběru daně, výběrčí listiny, revizní zprávy diecézního finančního výboru za 1958 a 1959, revizní zpráva přehlížitelů účtů 1960, účetní doklady) čes., 223 ff	1960	8
198	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet a návrh, čtvrtletní účetní výkazy a koncept a poznámky, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník daňových známek, výběrčí listiny, zápis o revizi hospodaření) čes., 46 ff	1961	9
199	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy a koncepty, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník poštovních známek, zásobník daňových známek, přírůstky inventáře a knihovny, výběrčí listiny a poznámky, revize o hospodaření) čes., 45 ff	1962	9
200	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, přírůstek inventáře a knihovny, zásobník poštovních a daňových známek, výběrčí listiny) čes., 51 ff	1963	9
201	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, přírůstek inventáře a knihovny, zásobník poštovních a daňových známek, výběrčí listiny, nezaplacená daň, zpráva o kontrole daně ze mzdy) čes., 53 ff	1964	9

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
202	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, výkaz funkcí a pohybu příslušníků, mzdový list, daň ze mzdy, zásobník poštovních a daňových známek, přírůstek v inventáři a knihovně, výběřčí listiny, nezaplacená daň, přehled o vydaných daňových známkách, zápis o kontrole daně ze mzdy) čes., 54 ff	1965	9
203	Účetnictví (pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, místopřísežné prohlášení plátce daně, přírůstky inventáře a knihovny, zásobník poštovních a daňových známek, výkaz o nezaplacené dani, výběřčí listiny – chybí č. 10 a 12, zpráva o revizi hospodaření a opravy, účetní doklady) čes., 283 ff	1966	9
204	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní výkazy, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník daňových známek, zpráva o kontrole daně ze mzdy za rok 1966–1967, revizní nález diecézního finančního výboru, účetní doklady) čes., 275 ff	1967	10
205	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník daňových známek, zpráva o kontrole daně ze mzdy za r. 1968, vyúčtování daně ze mzdy 1968, účetní doklady) čes., 250 ff	1968	10
206	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník daňových známek, vyúčtování daně ze mzdy, účetní doklady) čes., 243 ff	1969	10

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
207	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník daňových známek, zpráva o kontrole daně ze mzdy, účetní doklady) čes., 191 ff	1970	10
208	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, místopřísežné prohlášení, zásobník daňových známek, zakoupení a zaplacení zpěvníků, vyúčtování daně ze mzdy, účetní doklady) čes., 103 ff	1971	11
209	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkazy, úhrnný mzdový list, prohlášení plátce daně, zásobník daňových známek, vyúčtování daně ze mzdy, přiznání k důchodové dani, výkaz plátců s jedním až pěti pracovníky, platební výměr, revizní nález, účetní doklady) čes., 174 ff	1972	11
210	Účetnictví (účetní deník, pokladní kniha, rozpočet, čtvrtletní účetní výkaz, platební výměr na důchodovou daň, zpráva o kontrole daně ze mzdy, účetní doklady) čes., 97 ff	1973	11
2.2.9.2. Zprávy a přehledy o hospodaření			
211	Výroční zpráva pokladní za rok 1940 a rozpočet na rok 1941 čes., 1 f	1941	11
2.2.9.3. Bankovní účty			
212	Vázané vklady NO CČS převzaté Ústřední radou CČS čes., 1 f	1948	11
213	Spořitelni knížka pro běžný účet (spořitelna a záložna v Brodce u Přerova) čes., 16 ff	1950–1961	11

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
214	Spořitelni knížka RST (bankovní operace na účtu – vklady a výběry) čes., 17 ff	1954–1963	11
	2.2.9.4. Pojištění		
215	Zápis o budoucím pojištění všech členů CČS v Brodku u Přerova u První české vzájemné pojišťovny s 10% podílem pro CČS Brodek u Přerova (výtěžek na stavbu Husova sboru) čes., 2 ff	1936	11
216	Pojištění RST NO CČS v Brodku u Přerova proti škodám způsobeným krádežím, požárem, bleskem a výbuchem u První české vzájemné pojišťovny (včetně obálky) čes., 5 ff	1938	11
217	Pojištění RST NO na majetek NO CČS v Brodku u Přerova proti následkům zákonné odpovědnosti a proti škodám způsobeným požárem, bleskem a výbuchem u První české vzájemné pojišťovny (včetně obálky) čes., 5 ff	1945	11
	2.2.9.5. Daň církevní		
218	Seznamy neplaticích členů čes., 6 ff	1937–1939	11
	2.2.9.6. Příjmové doklady a podkladové materiály k účetnictví		
219	Stvrzenky na příspěvky pro fond Husova sboru čes., 72 ff	1937	11
220	Stvrzenky k různým příjmům čes., 68 ff	1938	11
221	Účetní poznámky čes., 3 ff	[1933–1959]	11
222	Výpisy z podacího protokolu k placení poštovního čes., 1 f	1960	11
223	Účetní doklady, jízdenky (účetnictví) čes., 8 ff	1961, [60. léta 20. st.]	11

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
2.3. Odbory a spolky			
224	Sociální odbor – stanovy (o vzniku sociálních odborů v Brodsku) čes., 3 ff	[1939]	11
225	Výroční zpráva Ústřední sociální práce ČČS v Praze čes., 6 ff	1934–1935	11
226	Přípisy k sociálním odborům čes., 8 ff	1936–1937	11
227	Korespondence z Okresního úřadu v Přerově týkající se činnosti sociálního odboru (včetně formuláře statistického dotazníku) čes., 4 ff	1941–1942	11
228	Valné shromáždění sociálního odboru 1937, 1938 (statistický dotazník o činnosti sociálního odboru NO ČČS 1936, pozvání k valnému shromáždění 1937, listina přítomných na valném shromáždění soc. odboru ČČS v Brodsku u Přerova 1937, pozvání na valné shromáždění 1938, zápis o valném shromáždění 1938, poznámky) čes., 7 ff	1936–1938, s.d.	11
229	Seznam členů sociálního výboru (členové výboru, funkce, celkový počet členů soc. odboru) čes., 1 f	1941	11

III. OSTATNÍ MATERIÁL

1. Tiskoviny

1.1. Materiál k historii církve

230	Novinový článek „V osvobozené vlasti za lepší církve!“ (Poselství ústřední národní správy církve československé) čes., 1 f	1945	12
-----	--	------	----

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
<u>2. Fotografie</u>			
2.1. Fotografie osob			
231	Fotografie instalace biskupa ostravské diecéze Lea Marcelucha 17. 6. 1962 ve sboru CČS v Ostravě – Mariánských horách 3 ks	1962	12
232	Fotografie rodiny (souvislost s J. Kocanem?) 1 ks	s.d.	12
2.2. Fotografie předmětů a budov			
233	Fotografie pomníku Karla Farského (Škodějov 23. 6. 1957) 1 ks	1957	12
234	Fotografie pamětní desky – upomínka na domek Karla Farského 1 ks	1957	12
<u>3. Pozvánky</u>			
235	Pozvání od NO CČS v Brně-Židenicích na slavnost položení základního kamene chrámu Spasitele čes., 3 ff	1935	12
<u>4. Písně</u>			
236	Text písně „Vezmi, Pane, život můj“ čes., 6 ff	[1960]	12
237	Ztotožnění čísel písní zpěvníků CČS (Farského zpěvník a „nový“ zpěvník) čes., 2 ff	[1958–1960]	12
<u>5. Veršované skladby</u>			
238	Podklady k recitaci básně (Jiří Wolker – „Vlastní panychida“) čes., 3 f	1936	12
239	Báseň „Stařeček hospodář“ čes., 1 f	1937	12
<u>6. Podklady pro kázání</u>			
240	„Kazatelské podněty“ čes., 14 ff	1970	12

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
241	Výklad žalmu 121 (Dvořákova biblická píseň) čes., 2 ff	s.d.	
<u>7. Upomínkové předměty</u>			
242	Látkové záložky rodného domu Karla Farského v Škodějově (včetně účtu a obálky) 2 ks	1960	12
<u>8. Razítka</u>			
243	Razítko rady starších (kulaté razítko o průměru 35 mm ze dřeva a pryže, opis je lemován z vnější strany linkou: * Rada starších církve československé * v Brodku u Přerova, doprovázen uprostřed křížem, kalichem a lipovou ratolestí)	[1922]	12
244	Razítko rady starších (obdélníkové razítko 66 mm x 12 mm ze dřeva a pryže, nápis: Rada starších Církve československé v Brodku u Přerova)	[1930]	12
245	Razítko farního úřadu (obdélníkové razítko 62 mm x 12 mm ze dřeva a pryže, nápis: Farní úřad církve československé v Brodku u Přerova)	s.d.	12
<u>9. Formuláře a obálky</u>			
246	Nevyplněné formuláře z celého časového období fondu (formuláře na církevní daň, obálky, výkazy, karty, legitimace, formulář pro legitimaci členů, formulář pro seznam členů ve formě knihy)	s.d.	12
247	Prázdné obálky adresované FU a NO CČS, 6ks čes., 3 ff	1960–1965, s.d.	12

Tiráž

Název archivní pomůcky: Náboženská obec Církve československé (husitské) Brodek u Přerova, (Inventář fondu).

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1921–1973 (1988)

Počet evidenčních jednotek: 44 (12 kartonů, 17 úředních knih, 4 registraturní pomůcky, 6 fotografií, 3 razítka, 2 látkové záložky)

Počet inventárních jednotek: 247

Rozsah: 1,64 bm

Stav ke dni: 20. 6. 2023

Archivní fond zpracovala: Karolína Weiglová

Inventář sestavila: Karolína Weiglová

Počet stran: 93